

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra profesního a personálního rozvoje

Česká zemědělská
univerzita v Praze

**Osobnost učitele praktického vyučování a jeho vliv na rozvíjení
pozitivního vztahu k práci a danému oboru**

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

Autorka práce: **Ing. Jitka Wallererová**

Vedoucí práce: **PhDr. Mgr. Jiří Šedivý**

Praha

2024

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Institut vzdělávání a poradenství

ZADÁNÍ ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Ing. Jitka Wallererová

Rozšiřující kurz

Studium učitelství odborných předmětů

Název práce

Osobnost učitele praktického vyučování a jeho vliv na rozvíjení pozitivního vztahu k práci a danému oboru

Název anglicky

The personality of the teacher of practical training and its influence on the development of a positive attitude to work and the given field

Cíle práce

Závěrečná práce je zaměřena na současnou osobnost učitele praktického vyučování. Popisuje jeho pedagogickou činnost a působení na žáky a studenty v současné edukační realitě. Sledování vlivu osobnosti učitele praktického vyučování na motivaci žáků k získání a rozvoji jejich pozitivního vztahu k práci. Rozbor jeho příspěví k posílení adekvátních občanských kompetencí žáků v současné edukační realitě na středních odborných školách.

Metodika

Studium vybrané problematiky v dostupných informačních zdrojích a průběžné konzultace s vedoucím práce. Vymezení terminologie a deskripce teoretických východisek.

Závěrečná práce bude mít část teoretickou a praktickou. V teoretické části závěrečné práce bude popsán pojem osobnost učitele, motivace ve vyučování, vnitřní motivace, vnější motivace, autorita učitele, kompetence učitele a pedagogický výzkum na základě odborné literatury.

Praktická část práce se zaměřuje na organizaci a průběh praktického vyučování. Výzkumné šetření bude zpracováno na základě dotazníkového šetření, formou vytvořených dotazníků, řízeného rozhovoru a s výsledným vyhodnocením získaných odpovědí. Zhodnocení vývoje v daném oboru. Na základě zjištěných informací bude provedena komparace odpovědí s výslednou interpretací dat. Vyvození závěru, soupis literatury, korekce formálních a stylistických náležitostí.

Poslední vypracovaná verze závěrečné práce bude předložena ke kontrole

do 16. 2. 2024. Finální verzi práce odevzdat na studijní oddělení do konce března 2024.

Doporučený rozsah práce

Podle pravidel psaní závěrečné práce

Klíčová slova

osobnost učitele, motivace ve vyučování, vnitřní motivace, vnější motivace, autorita učitele, kompetence učitele, pedagogický výzkum

Doporučené zdroje informací

- CANFIELD, Jack; WELLS, Harold Clive; BOSÁK, Pavel; HANČIL, Jan; SIMON, Sydney B. *Hry pro zlepšení motivace a sebezpejetí žáků : příručka pro učitele, vychovatele a rodiče*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-028-6.
- DYTRTOVÁ, Radmila; KRÍŽ, Emil; ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. INSTITUT VZDĚLÁVÁNÍ A PORADENSTVÍ. *Teorie a praxe praktického vyučování : textová studijní opora*. V Praze: Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut vzdělávání a poradenství, 2018. ISBN 978-80-213-2867-9.
- HRABAL, Vladimír; PAVELKOVÁ, Isabella. *Jaký jsem učitel*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-755-8.
- JEDLIČKA, Richard; KOŤA, Jaroslav; SLAVÍK, Jan. *Pedagogická psychologie pro učitele : psychologie ve výchově a vzdělávání*. Praha: Grada, 2018. ISBN 978-80-271-0586-1.
- KRÍŽ, Emil. *Didaktika praktického vyučování pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory : textová studijní opora, součást modulu řízeného samostudia pro učitelství odborných předmětů a učitelství praktického vyučování*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Katedra pedagogiky, 2005. ISBN 80-213-1322-6.
- VALIŠOVÁ, Alena. *Asertivita v rodině a ve škole, aneb, Zásady přímého jednání mezi dětmi, rodiči a učiteli*. Praha: H&H, 1992. ISBN 80-85467-02-.
- VAŠUTOVÁ, Jaroslava. *Být učitelem : co by měl učitel vědět o své profesi*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2002. ISBN 80-7290-077-3.
-

Předpokládaný termín obhajoby

2023/24 LS – IVP

Vedoucí práce

PhDr. Jiří Šedivý

Garantující pracoviště

Katedra pedagogiky

Elektronicky schváleno dne 30. 5. 2023

Ing. Karel Němejc, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 1. 2024

prof. Ing. Petr Valášek, Ph.D.

Pověřený ředitel

V Praze dne 06. 02. 2024

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci na téma:

Osobnost učitele praktického vyučování a jeho vliv na rozvíjení pozitivního vztahu k práci a danému oboru

vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila, a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Prohlašuji, že jsem nástroje AI využil/a v souladu s vnitřními předpisy univerzity a principy akademické integrity a etiky. Na využití těchto nástrojů v práci vhodným způsobem odkazuji.

Jsem si vědoma, že na moji závěrečnou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním závěrečné práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V dne

.....

(podpis autora práce)

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu závěrečné práce, doktoru Jiřímu Šedivému, za podporu, odborné vedení, empatický a „lidský“ přístup, se kterým mne provázel v průběhu studia a psaní.

O nic menší díky patří mému partnerovi a rodině, kteří mi jsou velkou oporou.

Abstrakt

Osobnost učitele má nepopíratelně signifikantní vliv na učitelovu pedagogickou činnost a na žáky a studenty samotné. Osobnost učitele praktického vyučování se může silně promítnout do motivace žáků a do jejich budování pozitivního vztahu k danému oboru a práci.

Tato práce je zaměřena na osobnost učitele praktického vyučování a jejího vlivu na budování pozitivního vztahu studentů k práci v daném oboru. Osobnost učitele byla zkoumána na základě anonymního dotazníkového šetření. Cílem šetření bylo zjistit, jaká by měla být osobnost ideálního učitele praktického vyučování a jak sami sebe učitelé vnímají. Rovněž byl zkoumán projev osobnostních charakteristik do výuky a motivace žáků a studentů. Tento dotazník byl navrhnout rovněž jako sebereflexe pro učitele.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že mezi důležité osobnostní charakteristiky působící na výuku a na motivaci studentů patří empatie, otevřenost a tvořivost. Učitelé praktického vyučování se snaží motivovat studenty k profesnímu zaměření tím, že se u nich snaží budovat pozitivní vztah k práci skrze výukové aktivity, příklady z praxe, či skrze praxe samotné.

Klíčová slova

osobnost učitele, motivace ve vyučování, vnitřní motivace, vnější motivace, autorita učitele, kompetence učitele, pedagogický výzkum

Abstract

The teacher's personality undeniably has a significant influence on the teacher's pedagogical activity and on the pupils and students themselves. The personality of the practical teaching teacher can be strongly reflected in the motivation of the pupils and in their building a positive relationship to the given field and work.

This thesis is focused on the personality of the practical teaching teacher and its influence on building a positive attitude of students towards work in the given field. The teacher's personality was investigated on the basis of an anonymous questionnaire survey. The goal of the investigation was to find out what the personality of an ideal practical teacher should be and how teachers perceive themselves. The manifestation of personality characteristics in teaching and motivation of pupils and students was also investigated. This questionnaire was also designed as a self-reflection for teachers.

The questionnaire survey shows that empathy, openness and creativity are among the important personality characteristics affecting teaching and student motivation. Practical teaching teachers try to motivate students towards a professional orientation by trying to build a positive attitude towards work in them through teaching activities, examples from practice, or through practice itself.

Key words

teacher's personality, motivation in teaching, internal motivation, external motivation, teacher's authority, teacher's competence, pedagogical research

OBSAH

1. Úvod	10
2. Cíl a metodika	11
TEORETICKÁ VÝCHODISKA	
3. Osobnost učitele praktického vyučování a motivace	12
3.1 Osobnost učitele	12
3.1.1 Osobnost učitele ve vztahu k žákům	14
3.1.2 Motivace žáků	15
3.1.3 Osobnost učitele ve vztahu k profesnímu rozvoji	16
3.1.4 Osobnost učitele při studiu učitelství a v praxi	17
3.2 Vnímání učitelské profese v ČR i v zahraničí	21
PRAKTICKÁ ČÁST	
4. Metodika	23
4.1 Zaměření dotazníkového šetření	23
4.2 Průběh průzkumu	25
5. Vyhodnocení dotazníkového šetření	26
5.1 Vnímání učitelské profese učiteli	26
5.2 Motivace studentů k budoucí profesi	27
5.2.1 Způsob motivace k oboru	28
5.2.2 Význam praxí pro motivaci k oboru	28
5.3 Osobnost učitele a jejich hodnocení sebe sama	29
5.3.1 Otevřenost a přívětivost	29
5.3.2 Tvořivost, pedagogický klid a emocionální stabilita	29
5.3.3 Extraverze	30
5.3.4 Silné osobnostní stránky	30
5.3.5 Osobní vlastnosti a jejich průmět do výuky	31
5.3.6 Důležité vlastnosti učitele - tvořivost	32
5.4 Technologie ve výuce	33
5.5 Další vzdělávání učitelů	33
5.6 Občanské kompetence	34
6. Vlastní doporučení	35

6.1 Doporučení autorky pro další dotazníková šetření	35
6.2 Vnímání učitelské profese v ČR a v zahraničí	35
6.3 Motivace studentů k budoucí profesi	36
6.4 Nové technologie a další vzdělávání	36
6.5 Osobnost učitele	37
7. Závěr	39
8. Seznam použitých zdrojů:	41
Odborné zdroje	41
Elektronické zdroje	46
9. Seznam příloh	47
PŘÍLOHY	

1. Úvod

Při studiu učitelství bývá kladen velký důraz na působení učitele na žáky, a to ve výuce i mimo ni. Důraz je kladen na jeho vystupování, rétoriku, řešení krizových situací, způsob hodnocení žáků, ovlivňování klimatu ve třídě a na další aspekty výuky, které mohou být učitelem ovlivněny. Vliv působení učitele na žáky je důležitým tématem pro odbornou veřejnost. Často je to uváděno do kontextu s otázkami: “Co dělá dobrého učitele dobrým učitelem?” a „Jaké vlastnosti by měl mít dobrý učitel?”

Předmětem současných studií je často například *osobnost učitele*. Ta je zkoumána nejen ve vztahu k výuce a studentům, ale také k jeho kariéře a profesnímu rozvoji. Osobnostní vlastnosti učitele, jakožto individuální osobnosti, se promítají do jeho pedagogické činnosti a stávají se součástí jeho “profesní osobnosti” a jeho pedagogické praxe.

Osobnost učitele, jeho osobnostní vlastnosti, tak úzce souvisí s charakterem výuky, klimatem ve třídě, motivací studentů a vztahem studentů k učiteli jako jedinci. Ale také souvisí se schopností učitele vykonávat úspěšně svou profesi, adaptovat se na změny ve výuce, inovovat, kariérně se rozvíjet a posouvat, nadále se vzdělávat a tvořit. Je tedy zřejmé, že vliv osobnosti učitele na výuku a žáky je nepopiratelný.

Specifickým příkladem je učitel praktického vyučování, který nepůsobí na žáky jen v teoretickém vyučování ve třídě, ale také při praktickém vyučování a praxi samotné. Cílem učitele praktického vyučování by mělo být žáky nejen vzdělat, ale také motivovat v praktickém vyučování a současně v něm podpořit pozitivní vztah k danému oboru a jeho budoucí profesi.

Tato práce se podrobněji zabývá problematikou osobnosti učitele praktického vyučování a jeho vlivu na žáky a motivaci.

2. Cíl a metodika

Závěrečná práce je zaměřena na současnou osobnost učitele praktického vyučování. Hlavním cílem práce bylo shrnout současné poznatky o osobnosti učitele jako takové, o jejím promítání do pedagogické činnosti a působení na žáky a studenty. Praktickým cílem práce bylo sledování vlivu osobnosti učitele praktického vyučování na motivaci žáků a rozvoj pozitivního vztahu k práci a budoucímu profesnímu zaměření.

Teoretická část práce je zaměřena na studium osobnosti učitele jako takové z literárních zdrojů. Podrobněji se teoretická část práce zaměřuje na osobnost učitele a jeho charakteristické vlastnosti, na vnímání učitele veřejností v České republice i v zahraničí, na osobnost učitele v praktickém vyučování, na vliv osobnosti učitele na motivaci žáka, jeho budování vztahu k práci a na vztah učitel - žák.

Praktická část práce je zaměřena na osobnost učitele praktického vyučování. Součástí praktické části je dotazníkové šetření určené učitelům praktického vyučování. Dotazník je zaměřen na osobnost učitele praktického vyučování přímo z perspektivy samotných vyučujících. Na zhodnocení jejich pohledu na význam osobnosti učitele ve výuce, důležitosti osobnostních charakteristik pro učitelství praktického vyučování a jejich vnímání toho, jak ovlivňují motivaci žáků. Data z dotazníkového šetření byla zpracována a uvedena do souvislostí. Pro danou problematiku byla vyhodnocena doporučení pro vyučovací praxi a pro další studie založené na dotazníkovém šetření.

TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3. Osobnost učitele praktického vyučování a motivace

V didaktice je předmětem zájmu vzdělávání a výuka po teoretické stránce. Didaktika je však také zaměřena na praktické aspekty výuky, jako jsou cíle, úkoly, metody organizace, prostředky, vybavení školy a laboratoří, a osobnost pedagoga i žáka. Je to však právě pedagog, který cíleně, neodmyslitelně a plánovaně působí na žáka především ve vyučování, ale i mimo něj (Loveček et Čadílek, 2005, s. 126-135). Učitel a aspekty jeho výuky formují žáky a studenty po studijní a profesní stránce, ale také formují žákovu osobnost (Spousta, 2003a, s. 12-16).

3.1 Osobnost učitele

Profesní připravenost učitele na výuku, a jeho osobnostní charakteristiky a kvality hrají zásadní roli v tom, zda jeho práce bude efektivní pro studenty i školu jako celek, ale především pro samotné vzdělávání a jeho úroveň (Spousta, 2003a, s. 12-16). Osobnostní vlastnosti a charakteristiky tvoří samotnou osobnost učitele. Lazarová (2005, s. 109-122) mluví o osobnosti učitele jako o velmi složitém a jedinečném komplexním systému, který není jednoduché definovat.

Osobností učitele se zabývá věda nazývajícím se pedeutologie. Pedeutologie se zaměřuje na osobnost učitele dvěma přístupy: normativním a analytickým. Cílem normativního přístupu je zjistit, jaký by úspěšný učitel měl být. Naopak analytický přístup se snaží analyzovat učitele a jeho skutečné vlastnosti (Pecina in Konopásková, 2017, s. 55-59). V této práci budou zohledněny postupně oba tyto přístupy. V této teoretické části bude zkoumáno, jaké vlastnosti by měl učitel mít. V praktické části budou též učitelé dotazováni na jejich osobní vlastnosti, tedy skutečné vlastnosti učitelů.

Dle Spousty (2003a) by měl být každý učitel vybaven jistými schopnostmi a dovednostmi nezbytnými pro výkon praxe učitelství. Mezi ty nejdůležitější řadí: pozitivní charakterové rysy, respekt k morálním principům, empatie, tvořivost / kreativita, komunikativnost, otevřenost, připravenost, ochotu a zaujetí pro učitelství. Důležité je také, jaké z těchto osobnostních rysů učitel ve výuce projevuje. Tedy jak moc například kontroluje své emoce, nebo se snaží oddělit svou profesi od svých osobnostních rysů, pokud je to vůbec možné. Mezi takové projevy vlastností můžeme řadit například pedagogický klid, takt, optimismus a spravedlivost, a také zásadový morální přístup (Pecina in Konopásková, 2017, s. 55-59). Součástí profesní osobnosti učitele by jistě také měla být sebereflexe (Lazarová, 2005, s. 109-122).

Řada studií, které se zabývají přímo osobností učitele a jeho vlivu na žáky, výuku, motivaci, klima ve třídě, profesní vyhoření a další aspekty, se odkazují na pět učitelových osobnostních charakteristik označovaných jako *Big Five personality domains / traits*. Těchto pět důležitých osobnostních charakteristik tvoří otevřenost (openness), svědomitost (conscientiousness), extroverze (extraversion), přívětivost (agreeableness) a emocionální stabilita (emotional stability) (Bas Dogan et Tabancali, 2020, s. 185-204; Kim et al., 2019, s. 163-195; Khalilzadeh et Khodi, 2021, s. 1635–1650; Liu et al., 2022). Tyto osobnostní charakteristiky učitele (*Big five personality traits*) mohou mít silný vliv například na samotnou vnitřní motivaci žáků a jejich získávání znalostí (Khalilzadeh et Khodi, 2021, s. 1635–1650). Kupříkladu případová studie Khalilzadeh et Khodi (2021, s. 1635–1650) ukázala, že svědomitost u vyučujícího pozitivně vzbuzuje motivaci u žáků a studentů. Naopak extroverze učitelů může vést k negativnímu ovlivnění motivace. Nejen tedy osobnostní charakteristiky a vlastnosti, ale s nimi související chování učitele ve třídě ovlivňují aktivní výuku, vzdělávací proces žáků a jejich motivaci.

Další ze zásadních složek učitelovi osobnosti je tvořivost (Spousta, 2003b, s. 3-10; Lazarová, 2005, s. 109-122; Solobutina et Nesterova, 2019, s. 653-663). Dle Soukupa (2003b, s. 3-10) tvoří základ pedagogické tvořivosti schopnosti imaginativní, fantazijní, intuitivní a improvizáčnické. Učitel musí být

schopen nejen přicházet s novými nápady do výuky, ale také je vhodně začlenit, zapracovat, reagovat na nově vzniklé situace a improvizovat. Tvořivost může být důležitá z pohledu inovace a rozvíjení výuky. Učitel, který tvoří, získává nové nápady na rozvoj výuky, je schopen je začlenit do aktivní praxe a přizpůsobovat potřebám výuky a studentů samotných, aktivně napomáhá rozvoji výuky (Lazarová, 2005, s. 109-122; Solobutina et Nesterova, 2019, s. 653-663).

Jednou z klíčových vlastností učitele ve výuce je také jistá míra psychické odolnosti. V tomto ohledu je právě potřebná jistá emoční a psychická stabilita učitele a také obrněnost proti nepříznivým a neočekávaným událostem. Nově vyvstávající překážky ve výuce, negativní atmosféra žáků, či aspekty osobního života se mohou snadno promítnout do učitelovy psychické odolnosti a mohou ovlivnit jeho wellbeing (Wang, 2021). Zatímco dříve bylo na odolnost a rezistenci nahlíženo jako na osobnostní rys, prokázalo se, že odolnost je možné rozvíjet jako jiné vlastnosti. Jako například odolnost vůči stresorům, zejména ve výuce (Boon in Mansfield, 2020, s. 263 –278).

3.1.1 Osobnost učitele ve vztahu k žákům

Složky učitelovi osobnosti utváří jeho osobnost jako celek a současně se promítají do výuky, čímž vymezují učitelův styl výukového působení. Z pohledu osobnostního přístupu učitele k výuce lze rozeznávat následující typy učitelů: dominantní typ, liberální typ a demokratický typ. Ideálním typem je typ demokratický, který představuje optimální variantu přístupu ke studentům. Demokratický typ ponechává studentům prostor pro tvořivost a kreativitu a zároveň studenty vede výchovným způsobem (Loveček et Čadílek, 2005, s. 126-135). Osobnost učitele a jeho působení na žáky by rovněž mělo reflektovat jisté priority v hodnotovém systému. Tedy to, jaký vztah si učitelé k práci vytvoří a zda pro ně bude práce obecně vnímána jako povinná a jako prostředek pro získání stability a blahobytu či zda bude

například vnímána jako prostředek svobodné seberealizace (Spousta, 2003a s. 12-16).

Vliv učitele, jakožto jedince a osoby na výuku a studenty, byl v minulosti dosti upozadován a upomínám, přestože právě učitel, jeho projev a působení na žáky jsou důležitým prvkem výuky a výchovného procesu (Adams, 1970, s. 121–127; Loveček et Čadílek, 2005, s. 126-135; Makovec, 2018, s. 33-45). Důležitý je kupříkladu samotný vztah mezi učitelem a žákem, který zásadním způsobem formuje osobnost žáka (Spousta, 2003a, s. 12-16). Především u mladších žáků má učitel velký vliv na studentovy postoje, názory, morální zásady a výchovu. Z toho důvodu je nezbytné neopomínat učitelovu osobnost, jeho pedagogické schopnosti, znalosti, vztah k žákům a k výuce a jeho zaujetí pro pedagogickou činnost (Loveček et Čadílek, 2005, s. 126-135). Například, pokud učitel působí osobnostně pozitivně na žáky a samotný vztah žáka a učitele je tedy pozitivní, vede to prokazatelně k růstu motivace na straně žáka a tím i k dosažení větších akademických úspěchů (Joe et al., 2017, s. 133-144).

3.1.2 Motivace žáků

Nejen přímé působení učitele a jeho promítání osobních charakteristik do výuky, ale také obecněji pozitivní klima, které je učitelem ve třídě vytvářené mohou mít důležitý podíl na utváření motivace žáků a tím i na jejich studijní úspěchy (Pianta et Hamre, 2009, s. 109-119). Jak bylo již zmíněno, klíčový je samotný vztah mezi učitelem a žákem, (de Jong et al., 2014, s. 294-310) který ovlivňuje oba zmíněné zásadním způsobem, a proto by tento faktor neměl být opomíjen.

Odrážem toho, zda je učitel „dobrým učitelem“, tedy zda poskytuje nejen odborné znalosti, ale dokáže také žáky motivovat a nadchnout či pozitivně ovlivnit, není pouze hodnocení žáků, jako jsou známky nebo počet bodů v testu. Učitel neovlivňuje pouze studijní předpoklady žáků a jejich výstupy

ve škole, ale také ovlivňuje jejich budoucí (akademické a osobní) zaměření, vzdělání, osobní úspěchy a postavení v běžném životě. Studie prokázaly, že studenti “dobrých učitelů” (high value-added teachers) mají větší šanci vystudovat vysokou školu, dosáhnout na vyšší plat a naopak mají menší pravděpodobnost stát se rodiči už jakožto teenageři (Chetty et al., 2011; Chetty et al., 2014, s. 2633–2679).

Při motivaci k učení hraje zásadní roli právě již zmíněný vztah mezi učitelem a žákem, který formuje žákův vztah k výuce a vzdělávání, jakožto i k oboru samotnému. Pokud má žák kladný vztah k vyučujícímu, má tento vztah pozitivní vliv na žákovu motivaci. To, jaký vztah si vybuduje žák k učiteli, závisí na osobnosti učitele, ale také na dalších aspektech, jako jsou klima ve třídě, sociální kruhy, třídní kolektiv (Loveček et Čadílek, 2005, s. 126-135).

3.1.3 Osobnost učitele ve vztahu k profesnímu rozvoji

To, jakou roli bude učitel hrát ve výuce, v životě žáka a v jeho utváření závisí na řadě faktorů a nejen na jeho osobnosti. Tento vztah je také silně ovlivněn aktuálními okolnostmi, kulturou, sociálními aspekty, vztahem ve třídě, prostředím a dalšími faktory. Úloha a role učitele není v některých ohledech přesně definována a vyvíjí se na základě aktuálních podmínek a v závislosti na externích a interních aspektech ve výuce a třídě (Makovec, 2018, s. 33-45). Není vždy zcela důležité, jaké osobnostní charakteristiky a potenciál daný učitel má, ale zda je dokáže sám rozpoznat a použít za dané situace ve výuce (Lazarová, 2005, s. 109-122). Role učitele ve vztahu je také dána samotnými žáky jakožto skupinou i jedinci, a jejich chováním (Adams, 1970, s. 121–127).

Vztah učitele a žáka bývá často zkoumán z pohledu vlivu na vývoj a vzdělávání žáků. Na tento vztah lze však koukat i obráceně, a to jako na faktor, který ovlivňuje profesní i osobní život učitelů. I učitel je totiž ovlivněn tímto vztahem. Učitelé své zkušenosti s interakcí se studenty internalizují a promítají je (nejen) do svých emočních reakcí. To může dlouhodobě ovlivnit například jejich stress

nebo wellbeing, což ovlivní rovněž osobnost učitele na osobní i profesní úrovni (Spilt et al., 201, s. 457–477). Vztah učitele a žáka ovlivňuje již zmíněný wellbeing učitele a také jeho pracovní nasazení v průběhu školního roku, či pololetí. S výkyvem mezi začátkem školního roku a jeho koncem tak dochází zpravidla ke snižování hladiny duševní pohody učitelů. Z toho důvodu by škola, jakožto zaměstnavatel, měla brát v úvahu wellbeing svých zaměstnanců. Jelikož duševní blaho a pohoda učitelů je zásadním aspektem pro zdravé a úspěšné vykonávání učitelské profese, profesní efektivnost a samotný vzdělávací proces žáků. Do duševního blaha učitelů můžeme zahrnout vitalitu, angažovanost, profesní růst a pozitivní vztahy (Collie et Martin, 2023).

Je nezbytné zdůraznit, že přesto že je možné si udržet jistou profesní rovinu, není možné profesní a osobní (či jinak emocionální) oblasti učitele od sebe zcela oddělit. Je jasné, že například profesní problémy mají vliv na učitelovu osobnost a jeho vnímání učitelské profese. I z těchto důvodů je důležitý wellbeing učitelů (například ve vztahu k vyhoření) a jejich podpora a zázemí ze strany školy (zaměstnavatele; Eldar et al., 2003, s. 29-48; Sikma in Mansfield, 2020, s.85 -101; Greenier et al., 2021, s. 29-48).

Osobnost učitele má velký význam pro efektivitu samotného vzdělávacího systému v dané zemi (Spousta, 2003a, s. 12-16). Je tedy důležité při vzdělávání učitelů tuto skutečnost neopomenout.

3.1.4 Osobnost učitele při studiu učitelství a v praxi

Na osobnost učitele při výkonu jeho profese je možné nahlížet jako na jeho *profesní osobnost*, která se přímo promítá do výuky. Součástí profesní osobnosti učitele je složka vědomostní (teorie), dovednostní (činnost, praxe) a také osobnostní (osobní hodnoty). Složky vědomostní a dovednostní jsou přímo spojeny s daným učivem. Složka osobnostní zahrnuje aspekty

biofyzické, psychické, sociální a také kulturní. Tedy takové, které si v sobě nese učitel jakožto individuální osoba.

Nejen osobnost, ale i pedagogův projev a vystupování mají vliv na žáka. Stejně jako například jazyk a mluva. Je důležité nejen umět se studenty hovořit a komunikovat s nimi, ale také jim rozvíjet specifickou slovní zásobu u daného oboru. To pomáhá jak v rozvoji studentů, tak učitelů a jejich profese (Wildeman et al., 2023, s. 479-500) Dokonce můžeme zmínit také způsob oblékání, skrze nějž projevuje učitel svou osobní identitu (Yu-ling et al., 2015, s. 560-563).

Z důvodu neopominutelného promítnutí osobnostních charakteristik učitele do výuky je důležité při studiu učitelství, aby byla věnována pozornost také "rozvoji mravního vědomí" (Spousta, 2003a, s. 12-16).

Formování učitelské osobnosti v průběhu studia učitelství i praxe by mělo být bráno v úvahu při studiu. Proto by studium učitelství mělo být koncipováno tak, aby začlenilo a počítalo s osobnostními rysy učitele (Spousta, 2003a, s. 12-16). V současnosti legislativa umožňuje odborníkům z praxe s vysokoškolským vzděláním vstoupit do vzdělávacího procesu. Krom legislativně povinných vzdělávacích náležitostí, které jsou nezbytnou podmínkou pro výkon učitelské profese, by vyučující měl mít znalosti ve svém oboru dostatečné pro výuku učebního předmětu / oboru, ale rovněž by měl mít pedagogicko-psychologické vzdělání a oborově didaktické vzdělání. Tento typ vzdělávání by měl být základním kamenem pro výkon profese takové, která neohrozí kvalitu vzdělávání a negativně neovlivní výukový a výchovný proces studentů. V budoucnu by tak mohlo být krajně problematické, kdyby toto vzdělávání nebylo formálním požadavkem učitelské profese, jako je tomu v současnosti (Spilková et Štech, 2023, s. 3-11). Povinnými náležitostmi studia učitelství by však vzdělávání učitelů nemělo končit. Samotná profese v sobě nese nutnost se nadále a nepřetržitě vzdělávat jak na poli učitelství, tak v daném předmětu výuky. Průběžné vzdělávání se vede k profesnímu rozvoji učitele (Lazarová, 2005, s. 109-122). Například učitelství odborných předmětů na středních školách je samo o sobě velmi specifickou záležitostí. Především

pro učitele odborných předmětů by mělo platit, že si budou aktivně doplňovat vzdělávání dle nových objevů a inovací v daném oboru.

Podmínkou pro další vzdělávání pedagogů je také jistá míra ochoty a otevřenosti dalšímu vzdělávání, novým postupům a metodám. Předpokladem pro profesní růst učitele odborných předmětů je právě nepřetržitě vzdělávání se, nicméně i dalšímu vzdělávání se musí být učitel otevřen (Lazarová, 2005, s. 109-122; Adamec, 2019, s. 165-184). Studie z Jihomoravského kraje z roku 2019 ukazuje na otevřenost učitelů k dalšímu vzdělávání se v průběhu kariéry a současně poukazuje na souvislost věku a pohlaví učitelů odborných předmětů s ochotou se vzdělávat. Dle studie jsou to častěji mladší učitelé a ženy, kdo jsou motivováni a ochotni se dále vzdělávat (Adamec, 2019, s. 165-184).

Požadavky povinné pro profesi učitele, pro základní i střední školy, podléhají legislativě. Historicky tak legislativa zabývající se povinnými požadavky na učitelskou profesi prošla drastickými změnami, zejména v posledních desetiletích. Například v devadesátých letech se požadavky na úroveň vzdělávání a kvalifikaci učitelů snižovaly. Naopak v roce 2004 nabyl platnost zákon, který úroveň požadavků na kvalifikaci zvýšil a uváděl za podmínku pro učitelskou profesi magisterské vzdělání. V roce 2014 opět došlo ke snížení úrovně některých legislativních požadavků a bylo umožněno ředitelům škol "písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace" (Spilková et Štech, 2023, s. 3-11).

Profilace učitelské osobnosti se těsně váže k otázce, jak koncipovat studium učitelství a na které jeho části se zaměřit více (Spousta, 2003a, s. 12-16). Jedním z faktorů, které utvářejí osobnost učitele, je předmět jeho výuky (v širším měřítku výuková oblast / obor). Příkladem může být studie z roku 2019, která hodnotí některé osobnostní charakteristiky a motivace učitelů jako specifické pro různé obory a zaměření. Studie uvádí, že například učitelé přírodních oborů vykazují vyšší úroveň emoční stability a například učitelé humanitních oborů vykazují průměrnou úroveň sebekontroly

(Solobutina et Nesterova, 2019, s. 653-663). Tento faktor studovaného oboru přímo ovlivňuje profesní osobnost a také to, jak svou roli sami učitelé ve výuce vnímají (Makovec, 2018, s. 33-45). Je zřejmé, že každý učitel prochází vývojem své profesní identity (osobnosti učitele), v průběhu studia a kariéry. Tento profesní vývoj se odráží v samotné učitelské praxi a dochází k němu po celou dobu profesního života učitele (Valencič, 2001, s. 122-141).

Osobnost učitele ovlivňuje jak osobnost žáka / studenta, tak kvalitu vzdělávání na škole a proto by příprava učitelů a jejich vzdělávání mělo být základním kamenem současného vzdělávání a mělo by reflektovat vzdělávací potřeby současných generací (Dytrtová in Konopásková, 2017, s. 18-24). Vzhledem k jednoznačnému působení učitele na osobnost žáků a studentů je zřejmé, že zaměření a vzdělání učitele by nemělo být pouze odborného charakteru ve vztahu k jeho výukové oblasti, ale mělo by rovněž odrážet obecný přehled jako například široký filozofický, kulturní, vědecký a politický rozhled učitele (Loveček et Čadílek, 2005, s. 126-135). Vzdělání učitelů odborných předmětů by mělo také zahrnout předměty důležité pro výkon pedagogické praxe jako je pedagogika, didaktika, a psychologie. Důležitá je i řízená pedagogická praxe na cvičných školách (Dytrtová in Konopásková, 2017, s. 18-24).

Právě pedagogická praxe je klíčová pro začínající učitele. V učitelství odborných předmětů je důležité vést tyto praxe studentů přímo na cvičných školách, které odpovídají zaměření daného studenta. Student si během takové praxe ověří, zda je připraven vést výuku a bude ověřena i jeho morální a odborná připravenost na výuku (Kříž in Konopásková, 2017, s. 43-45).

Co se týče samotné výuky, je nezbytné uvést, že pedagogická příprava, průběh hodin, projev osobnosti učitele a jeho působení na žáky není jen otázkou vzdělávání, kulturních a sociálních faktorů, ale také otázkou odborného zaměření. Můžeme nalézt markantní rozdíly mezi ekonomickými, zdravotnickými, technickými, zemědělskými a dalšími obory, které nejsou jen otázkou výukové látky, ale přístupu k učivu, studentům a motivaci (Krpálek et Krpálová Krelová in Konopásková, 2017, s. 37-42).

3.2 Vnímání učitelské profese v ČR i v zahraničí

To, zda je učitelství prestižní pracovní pozicí se často odlišuje nejen napříč státy a společnostmi v nich, ale bývá to i odlišně vnímáno mezi veřejností a samotnými učiteli v daném státu (Hanušová et al., 2017).

Učitelství v českých zemích historicky reflektuje vychovatelské a kulturní zaměření učitele i mimo hranice školy. Proto historicky vzato, i s ohledem na vzdělávací nároky učitelské profese, je učitelství prestižním povoláním (Spousta, 2003a, s. 12-16). Loveček et Čadílek (2005, s. 126-135) popisují činnost učitele jako závazné společenské poslání a jako profesi, na kterou jsou kladeny velké nároky pro profesní stránku, i ze strany charakterových kvalit. Je to totiž právě učitel, kdo formuje zásadním způsobem osobnost mladých generací v rámci výchovně vzdělávacího procesu. Žáci jsou ze strany učitele ovlivňováni nejen ve výuce samotné, jakožto součást vyučování, ale i mimo ni. Vliv na studenty a jejich chování a budování životních hodnot může mít také chování učitele mimo školní půdu (pokud je to studenty zpozorováno). Kupříkladu jeho jazyk, vystupování, ale také například způsob oblékání, skrze nějž projevuje učitel svou osobní identitu (Yu-ling et al., 2015, s. 560-563).

Učitelství je tedy mnohdy považováno za prestižní pracovní pozici s jistým statusem ve společnosti. Obecně jsou některé profese společností více vážené. Často se jedná o profese jako například právníci, hasiči, lékaři a další, které jsou nejen prací, ale také v jistém ohledu „životním posláním“ a které jsou základním kamenem našeho systému (Štech, 2008, s. 139–144; Hanušová et al., 2017). Status učitelské profese hraje svou jistou roli jak ve společnosti, tak pro samotné učitele. Učitelé mohou mít tento status jako motivaci k výkonu a profesnímu rozvoji (Kasapoglu, 2020, s. 119-136).

V tomto ohledu je třeba na prestiž učitelské profese nahlížet ze dvou úhlů. Jedním je vnímání veřejností, tím druhým je vnímání prestiže a statusu samotnými učiteli (Kasapoglu, 2020, s. 119-136). V takovém případě je těžké najít jednotné stanovisko, které by uvádělo, zda je učitelství doceněnou pozicí s jistou prestiží ve společnosti, neboť jsou tyto studie závislé na oblasti,

politické situaci, čase, dotazovaných respondentech a dalších aspektech, které mohou být nejednoznačné a proměnlivé.

Některé zdroje a průzkumy společnosti ze světa poukazují na učitelství jako vážené a obecně společností kladně vnímané povolání, jehož prestiž v čase klesá pouze nepatrně (Ozimek, 2014). Naopak další průzkumy a studie ze zahraničí uvádějí, že v některých ohledech se samotní učitelé domnívají, že se vnímání jejich profese historicky změnilo a většinově se shodují, že negativně. Domnívají se, že na prestiž učitelství má vliv politická situace v dané zemi, platové ohodnocení a také obecné vnímání povolání společností (Kasapoglu, 2020, s. 119-136; Kahraman et Celik, 2020, s. 519-564).

To potvrzují i starší studie, které uvádějí další faktory ovlivňující vnímání učitelství učitelů, pracovníky ve školství a veřejností. Samotný status a prestiž povolání souvisí se sociálním, kulturním a ekonomickým aspektem na národní úrovni. Rovněž jsou rozhodující již zmíněné platy a také pracovní podmínky, stabilita zaměstnání, ale i podpora a prostor pro rozvoj a vzdělávání se (Symeonidis, 2015). Tyto motivy pak mohou být jedny z důvodů, které motivují učitele a studenty učitelství k volbě této profese (See et al., 2022).

Například studie z ČR z roku 2001 odhalila, že studenti učitelství nemají kladný postoj ke své budoucí profesi. Především z pohledu podmínek, tvořených pro učitele. Sice se jedná o zajímavou a tvořivou práci, avšak také se jedná o velmi psychicky a časově náročnou profesi, která nebývá v ČR vždy kladně vnímána veřejností (Urbánek, 2001, s. 130-134). Obecným (znepokojivým) trendem, nejen v České republice, ale i v zahraničí, který s takovými podmínkami úzce souvisí, je takzvaný „drop-out“. Tento pojem značí odchod kvalifikovaných učitelů ze školství. Dochází k němu často u mladých učitelů, kteří se rozhodnou změnit svou kariéru (Hanušová et al., 2017).

PRAKTICKÁ ČÁST

4. Metodika

Na základě poznatků z literární rešerše na téma osobnost učitele odborných předmětů, jeho vztah k motivaci, žákům a aspektům výuky, bylo vyhotoveno dotazníkové šetření pro učitele odborných předmětů.

4.1 Zaměření dotazníkového šetření

Za účelem průzkumu bylo vyhotoveno dotazníkové šetření (Příloha 1) v papírové (Microsoft Word) i v elektronické podobě (Formuláře Google). Otázky byly vytvořeny a strukturovány autorkou práce, k inspiraci možných otázek a jejich strukturování byla použita umělá inteligence (AI, ChatGPT).

Dotazníkové šetření s názvem „DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ PRO UČITELE PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ“, je zaměřené na osobnost učitele praktického vyučování středních odborných škol a jeho vztah k učitelské profesi a k žákům. Dotazník je anonymní, neboť obsahuje citlivé údaje o respondentech.

Průzkum si klade za hlavní cíl prozkoumat osobnost učitele z pohledu samotných učitelů praktického vyučování. Otázky byly kladeny jako sebereflexe pro učitele odborných předmětů. Kladou si za cíl zjistit, jaké osobnostní vlastnosti by měl učitel praktického vyučování mít a v jaké míře by se měli promítat do výuky. Dále si kladou za cíl zjistit, jak sami sebe učitelé vnímají, a zda si jsou vědomi vlivu a projevu svých osobních charakteristik do výuky a do motivace žáků ke studiu a k budoucí profesi.

Vedlejším cílem, který není v této práci zkoumán, bylo dát prostor vyučujícím k sebereflexi. Prostřednictvím tohoto anonymního dotazníku měli respondenti možnost zhodnotit vliv jejich osobnosti na profesní působení. Respondenti v jedné z otázek například uvádějí, jak hodnotí své osobní charakteristiky a jejich projev ve výuce, zda jsou otevření, emočně stabilní, svědomití, atd.

Toto hodnocení může samotným vyučujícím poskytnout sebereflexivní pohled na jejich profesní růst a přístup ke studentům.

Dalšími cíli průzkumu bylo zjistit, jak učitelé praktického vyučování vnímají svou profesi a její postavení ve společnosti a také, zda jsou otevřeni novým technologiím a jejich zařazení do výuky. Otázky rovněž zkoumají vztah učitele k žákům, dalšímu vzdělávání se a také k začlenění moderních technologií do výuky.

Dotazník byl distribuován mezi učitele praktického vyučování napříč obory. Obsahuje celkem 23 otázek s možností uzavřené i otevřené odpovědi. Otázky č. 17-23 jsou zaměřeny na hodnocení celkem 7 osobnostních vlastností u respondentů. Součástí těchto otázek jsou i vlastnosti označovány jako *Big Five personality traits*.

U otevřených odpovědí je respondent vyzván vyplnit dotazníkové šetření dlouhým textem. V případě uzavřených odpovědí má respondent možnost souhlasit s daným tvrzením / otázkou dle zvolené číselné škály 1-5.

Na číselné škále 1-5 hodnotí respondent svůj souhlas s tvrzením dle následujících kritérií:

- 1 - rozhodně ano / rozhodně souhlasím
- 2 - spíše ano / spíše souhlasím
- 3 - neutrální
- 4 - spíše ne / spíše nesouhlasím
- 5 - rozhodně ne / rozhodně nesouhlasím

Kompletní dotazníkové šetření je uvedeno v Příloze 1.

4.2 Průběh průzkumu

Dotazníkové šetření bylo provedeno v únoru 2024 (1. - 16. 2. 2024) a bylo rozesláno prostřednictvím e-mailu na řadu odborně zaměřených středních škol v České republice. V dotazníkovém šetření bylo osloveno přes 60 středních škol napříč různými obory.

Výsledkem bylo shromáždění odpovědí na dotazníkové šetření pro učitele praktického vyučování od celkem 53 respondentů ze stran učitelů.

5. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření pro učitele praktického vyučování bylo zodpovězeno 53 respondenty napříč odbornými středními školami v České republice, bez ohledu na obor. Jednotlivé otázky nebyly v dotazníku uváděny za sebou, aby nepoukazovali na jejich návaznost. Kompletní výsledky dotazníkového šetření, včetně grafů, jsou k nalezení v Příloze 2 a 3.

5.1 Vnímání učitelské profese učiteli

Otázky č. 1 a č. 2 byly zaměřeny na učitelskou profesi a její vnímání, prestiž, v ČR i v zahraničí. Na otázku, zda se učitelská profese těší v České republice jisté prestiži a je náležitě doceňovaná odpověděla velká část respondentů, že nikoliv.

16 respondentů odpovědělo možnostmi "Spíše ne" a 8 respondentů "Rozhodně ne". Neutrální postoj zaujalo 23 dotazovaných a jen 6 respondentů se domnívá, že "Spíše ano". Je nutné zde poukázat, že žádný z dotazovaných respondentů nezvolil odpověď "Rozhodně ano".

Dotazovaní učitelé tedy spíše zastávají názor, že jejich profese se v České republice netěší jisté prestiži, či statusu. Celkem 47,3 % dotazovaných dokonce uvedlo, že učitelská profese se v České republice netěší velkému uznání. Dalších 43,4 % dotazovaných v tomto dotazníku nezaujalo konkrétní názor a pouhých 11,3 % dotazovaných vidí situaci pozitivně.

Co se týče pohledu na vnímání učitelství v zahraničí, většina dotazovaných se domnívá, že učitelé se v zahraničí těší většímu respektu a považují jej za více doceněné, než u nás. Na tom se shodlo přes 60 % učitelů a pouze 40 % učitelů se k tomu staví neutrálně. Žádný z dotazovaných učitelů se nedomnívá, že by se učitelé v zahraničí těšili menšímu respektu.

5.2 Motivace studentů k budoucí profesi

U otázky č. 3 většina dotazovaných respondentů zastává názor, že učitelé praktických předmětů mají větší vliv na ovlivňování budoucí kariéry studenta, než učitelé všeobecných předmětů, jako je například biologie, matematika, český jazyk a další.

Na otázku, zda se domnívají, že učitelé praktického vyučování mají větší vliv na žákovu budoucí profesní dráhu, než učitelé všeobecných předmětů odpověděli většinou (84,9 %), že s tvrzením souhlasí. Možnost "Rozhodně ano" označilo 23 respondentů (43,4 %) a "Spíše ano" označilo dalších 22 respondentů (41,5 %). Neutrální stanovisko, zaujalo 6 dotazovaných (11,3 %) a pouze 2 respondenti (3,8 %) vyvracejí toto stanovisko a nesouhlasí s ním.

Na otázku motivace byly rovněž zaměřeny otázky č. 11 a 12. Otázka č. 11 se dotazuje na vztah a motivaci studentů k danému oboru (z pohledu učitele). Zde byla škála odpovědí široká, nicméně, žádný z dotazovaných učitelů neuvádí možnost "Rozhodně ne" a tedy nehodnotí vztah studentů k vyučovanému oboru jako silně negativní. Pouze 5 učitelů uvedlo odpověď "Spíše nemají vztah k oboru" a skoro polovina respondentů (23 respondentů, 43,4%) odpovědělo, že vztah studentů k oboru je neutrální. Učitelů, kteří se domnívají, že jejich studenti mají pozitivní vztah k budoucímu oboru, je celkem 25 (tedy 47,1 %; Rozhodně ano = 11,3 %, Spíše ano = 35,8 %).

Na výše uvedené otázky navazuje rovněž otázka č. 12, zda učitelé hodnotí motivování současných studentů k odbornému zaměření jako náročný úkol. Na tuto otázku odpověděla většina učitelů souhlasně.

Až 47,2 % (25 respondentů) učitelů hodnotí motivování svých studentů k odbornému zaměření jako velmi náročný úkol ("Rozhodně ano") a 26,4 % (14 respondentů) jako spíše náročný úkol ("Spíše ano"). Zbýlých 26,5 % respondentů se k dané situaci vyjadřuje neutrálně, anebo mají dojem, že se spíše o náročný úkol nejedná ("Spíše ne").

5.2.1 Způsob motivace k oboru

Učitelům byla také položena otevřená otázka, jakým způsobem motivují své studenty k pozitivnímu vztahu k oboru (Otázka č. 14). Častou odpovědí od učitelů bylo, že se své studenty snaží motivovat informacemi a příklady z praxe. V tomto ohledu uvádějí, že vhodné a motivující jsou především konkrétní příklady a předávání osobních zkušeností žákům. Uvádějí také, že důležité je rovněž začleňování novinek z oboru do výuky, stejně jako začleňování nových technologií (Příloha 3).

Většinově se také shodují, že pro motivaci je důležitý pozitivní přístup ke studentům, jejich motivování prostřednictvím pochval za dobře vykonanou práci, a obecnou pozitivitou s osobním přístupem k práci. Je rovněž důležité vybudovat u studentů pozitivní vztah k práci prostřednictvím zábavných aktivit tak, aby studenty jejich náplň bavila. Z pohledu seznámení studentů s budoucí kariérou několik z nich uvádí jako způsob motivace exkurze, nebo setkávání (přednášky) od úspěšných absolventů, nebo odborníků ("kapacit") v daném oboru. Motivací pro studenty může být rovněž jejich seznámení s možnostmi nabídek práce, finančním ohodnocením, uplatněním, prestiží a významem práce.

5.2.2 Význam praxí pro motivaci k oboru

Otázka č. 16 je zaměřena na odborné praxe a jejich význam v budování motivace k oboru u studentů. Převážná většina dotazovaných učitelů (32 z celkového počtu 53 respondentů) praktického vyučování uvádí, že praxe je zásadní pro rozvoj vztahu motivace k oboru. Zbýlý počet respondentů uvádí, že praxe v tomto ohledu nejsou významné, nebo nejsou významnější než jiné části výuky. Někteří učitelé uvádějí, že záleží například na tom, kde a kým jsou praxe vedeny a na rozsahu a možnostech, které jsou studentům dovoleny si vyzkoušet. Jiní vyučující uvádějí, že záleží také silně na studentech a jejich vnitřní motivaci k oboru.

5.3 Osobnost učitele a jejich hodnocení sebe sama

V otázkách 17-23 byly učitelé praktického vyučování vyzváni k hodnocení svých osobních vlastností opět na stupnici od jedné do pěti. Účelem bylo zjistit, jak se sami učitelé vnímají a zároveň jim umožnit jistou sebereflexi. Učitelé byli vyzváni, aby ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce. Jednalo se o následující vlastnosti: otevřenost, svědomitost, extraverté, přívětivost, emocionální stabilita, tvořivost, zachování pedagogického klidu (Příloha 2).

Z níže uvedených výsledků je zřejmé, že otevřenost a přívětivost jsou významnou vlastností, naopak řada působících učitelů se označila za osobu méně extravertní, z čehož plyne, že tato vlastnost není zásadní pro výkon učitelské profese.

5.3.1 Otevřenost a přívětivost

Za otevřenou osobu (ve výuce) se jednoznačně označila naprostá většina učitelů. Celkem 28 respondentů (52,8 %) se hodnotí jako osoba velmi otevřená ("Rozhodně ano") a dalších 22 (41,5 %) jako spíše otevřená ("Spíše ano").

Podobně hodnotili učitelé také projev přívětivosti, kdy většina z nich se označila za osobu velmi přívětivou (25 respondentů, 47,2 %) nebo spíše přívětivou (22 respondentů, 41,5 %). Neutrálně se k této otázce vyjádřilo 6 respondentů (11,3 %) a jako osobu nepřívětivou se neoznačil nikdo z dotazovaných učitelů.

5.3.2 Tvořivost, pedagogický klid a emocionální stabilita

Otázky č. 21-23 byly směřovány na vlastnosti: tvořivost, pedagogický klid a emocionální stabilita. U těchto vlastností uváděli dotazovaní podobné hodnoty. Je zde možnost, že dotazovaní uváděli vždy stejné hodnoty, neboť po sobě tyto otázky následují. Nejvíce dotazovaných odpovědělo možností "Spíše ano". U Pedagogického klidu to bylo 49,1 % respondentů, u tvořivosti 54,7% a u emocionální stability 52,8 %. O něco méně respondentů

odpovědělo “Rozhodně ano”. Nejmenší hodnota byla u možnosti “Neutrální” a negativně se u těchto vlastností nehodnotil nikdo z dotazovaných.

5.3.3 Extraverze

Nejvíce se vymykaly odpovědi u vlastnosti extraverze (otázka č. 19), kde se část respondentů hodnotila jako osoba ve výuce méně extraverzní, tedy spíše jako osoba introverzní. Z čehož může být usouzeno, že tato vlastnost není klíčová pro výkon profese, a i introverzní osoba může bez problému vykonávat učitelskou profesi.

Za osobu, která není extraverzní se označilo 7 učitelů, z toho 2 uvedli, že rozhodně nejsou osobou extraverzní (“rozhodně ne”). Jako osoba extraverzní se označilo 22 respondentů, z toho 8 uvedlo, že jsou velmi extraverzní (“Rozhodně ano”) a 14 respondentů, že jsou osobou spíše extraverzní (“Spíše ano”). Jako neutrální, tedy ani extravertní, ani introverzní osobu se označilo 25 respondentů, necelá polovina dotazovaných.

5.3.4 Silné osobnostní stránky

Na předchozí uzavřené otázky navazuje série otevřených otázek. Například v otázce č. 5 byli učitelé dotazováni, jaké jsou jejich silné stránky a jak je využívají v samotné výuce.

U této otázky byla škála otevřených odpovědí velmi široká. Respondenti zhodnotili, jaké jsou jejich přednosti a zda jsou schopni je i využít ve výuce. Opakujícími se odpověďmi byli například empatie a vcítění do studentů, kreativita, využití dlouholeté praxe z oboru, důslednost, respekt a vlídnost.

Další odpovědí bylo například schopnost nebát se přiznat vlastní chybu, či “lidskost”, což může být na pozici učitele zásadní a zároveň náročným úkolem. Další uvádějí jako svou silnou stránku trpělivost a zachování klidu,

či psychickou odolnost. Mezi další odpovědi byly také uvedeny komunikativnost a improvizace při výuce, nebo uvolněnost.

Tyto odpovědi mohou být příhodnou motivací, nebo radou například pro studenty učitelství.

Několik respondentů se rozhodlo na tuto osobní otázku neodpovídat. Kompletní souhrn nepozměněných odpovědí je k nalezení v Příloze č. 3.

5.3.5 Osobní vlastnosti a jejich průmět do výuky

Otázka č. 7 se dotazovala: „*Z Vašeho pohledu, jak moc se domníváte, že se Vaše osobní charakteristiky promítají do výuky a komunikace se žáky?*“

Cílem této otázky bylo zjistit, jak moc si jsou učitelé vědomi, že jejich osobní vlastnosti ovlivňují jejich profesní výstup a zároveň bylo cílem umožnit učitelům sebereflexi v tomto ohledu. Šetření ukázalo, že většina vyučujících se domnívá a uvědomuje si, že se jejich vlastnosti promítají do přímého vztahu s žáky. Dokonce tuto skutečnost připouští celkem 88,7 % respondentů a žádný z nich tuto skutečnost nevyvrací. Pouze 11,3 % zaujalo neutrální postoj.

Na navazující otázku č. 8: „*Snažíte se svou „profesní osobnost“ striktně oddělit od své osobnosti v soukromí a svých charakterových vlastností?*“, odpovídali respondenti méně jednoznačně.

Zhruba jedna třetina dotazovaných učitelů uvádí, že o oddělení své profesní stránky nesnaží (33,9 %), třetina nezaujala konkrétní stanovisko (35,8 %) a zbylých 30,2 % respondentů uvádí, že se snaží zaujmout profesní stránku odlišnou od soukromé.

5.3.6 Důležité vlastnosti učitele - tvořivost

V otázce č. 9 byli učitelé odborných předmětů sami vyzváni k tomu, aby uvedli ty nejdůležitější osobnostní vlastnosti, které by učiteli praktického vyučování neměli chybět.

Velká část dotazovaných respondentů, celkem 16 z nich, uvedla v této otevřené otázce *trpělivost*, jakožto důležitou vlastnost učitele. Další častou odpovědí byla *empatie*, kterou uvedlo 15 dotazovaných.

Jako další hodnotné odpovědi můžeme uvést: férovost učitele v hodinách, důslednost, schopnost zaujmout žáky a vysvětlit látku, zvědavost a důvtip, pedagogický klid, otevřenost, nadšení, laskavost a schopnost sebereflexe.

Na tvořivost a kreativitu bylo v této práci často odkazováno, jak v literární rešerši, tak samotnými respondenty v otázkách, jaké jsou jejich silné vlastnosti a jaké vlastnosti by učiteli neměli chybět. Další otázka je teda zaměřena na projev této kreativity ve výuce a s jakými inovacemi sami učitelé přicházejí.

Dotazovaní respondenti z řad učitelů praktického vyučování často uváděli v této otázce různé typy aktivizačních her a aktivit pro zpestření výuky. Jako například podcasty, pexesa, hraní rolí, kreslené postupy. Mezi dalšími odpověďmi byla uvedena například videa, praktické ukázky, využití moderní techniky a novinek z praxe.

Jako jednu z velmi zajímavých odpovědí autorka hodnotí odpověď: "Při praktické činnosti se snažím, aby to, co žáci při výcviku vyrobí, byly funkční náhradní díly pro potřeby školy - to co vyrobí, má nějaký smysl."

Tato metoda u technických a řemeslných oborů, může být pro studenty zábavnou aktivizační metodou a zároveň motivací, kdy výrobky studentů najdou skutečného využití přímo na jejich škole.

Další zajímavou odpovědí bylo vytvoření restaurace ze školní jídelny: “Příprava žáků na kuchařské soutěže. Snažíme se o moderní vaření ve školní jídelně, aby to nebyla prostě školní jídelna, ale spíše restaurace.”

5.4 Technologie ve výuce

U otázky č. 4, zda je v současné době nezbytné zahrnout moderní technologie do výuky se dotazovaní učitelé praktického vyučování většinově shodují, že se jedná o nezbytný krok ve výuce.

Více než polovina (56,6 %) dotázaných, tedy 30 respondentů uvádí, že je to rozhodně nutné a dalších 17 respondentů (32,1 %) s tímto tvrzením také souhlasí. 5 respondentů nezaujalo konkrétní stanovisko (“neutrální”) a pouze 1 z učitelů odpověděl, že moderní technologie není spíše nutné zahrnout do výuky.

Podobný počet respondentů, přesto o trochu méně, se také považuje za osoby otevřené novým technologiím. Za osobu “rozhodně otevřenou novým technologiím” se považuje 54,7 % (29) respondentů a za “Spíše otevřenou” celých 30 %. Za osobu neotevřenou se opět považoval pouze jeden respondent.

5.5 Další vzdělávání učitelů

Otázka č. 6 byla zaměřená na další vzdělávání se učitelů a na to, zda se domnívají, že je to nezbytné. Výsledkem této otázky byl souhlas naprosté většiny respondentů (90,5 %), že další vzdělávání se je u učitelů stěžejní podmínkou pro výkon profese. Nikdo se nevyjádřil nesouhlasně.

5.6 Občanské kompetence

Otázka č. 10 byla zaměřena na budování občanských kompetencí u studentů. Většina respondentů, se tedy domnívá, že studenty v tomto směru ovlivňují pozitivně. Odpověď “rozhodně ano” zvolilo 16 dotazovaných a “spíše ano” 29 dotazovaných. Zbýlých 8 respondentů zvolilo “neutrální”.

6. Vlastní doporučení

6.1 Doporučení autorky pro další dotazníková šetření

Autorka doporučuje další dotazníkové šetření i v budoucnosti a současně se domnívá, že v budoucím dotazníkovém šetření by bylo vhodné se také dotazovat na výukový obor respondenta (přírodní vědy, humanitní, technické obory,..) a rovněž se jej dotazovat na místo výkonu profese (například kraj). Autorka pro takovouto studii také navrhuje do dotazníkového šetření začlenit otázky na pohlaví a věk respondentů. Tyto návrhy by byly přijatelné v případě provedení dotazníkového šetření s větším rozsahem, například na národní úrovni, a současně s větším vzorkem odpovídajících respondentů. V takovém případě by muselo být rovněž zajištěno citlivé nakládání s těmito informacemi o respondentech.

Výše uvedené údaje by v dalších průzkumech mohli poukázat, zda se vnímání učitelské profese učiteli v České republice změnilo a zda je odlišné napříč kraji a věkovými skupinami. Rovněž by se mohlo ukázat, zda je pro některé obory složitější motivovat studenty do budoucího povolání, či zda se jim daří začlenit moderní technologie do výuky.

I přes výše uvedená doporučení pro budoucí studie, autorka shledává počet respondentů v této práci rovnocenný některým odborným studiím a domnívá se, že z důvodu ochrany osobních údajů respondentů nebylo možné, či vhodné, doplnit dotazník a některé z výše uvedených doporučení. Rovněž by bylo vhodné utvořit centrální průzkum ve spolupráci se samotnými školami, neboť z pochopitelných důvodů není vždy snadné získat odpovědi a reakce od respondentů na osobní a citlivé otázky o jejich osobě.

6.2 Vnímání učitelské profese v ČR a v zahraničí

U otázky zda se učitelská profese v ČR těší jistému respektu a prestiži odpověděla velká část dotazovaných učitelů, že nikoliv. Zato se domnívají, že

je v tomto ohledu situace lepší v zahraničí. Zde se autorka domnívá, že je prostor pro další průzkumy. Budoucí průzkumy by mohly být zaměřeny na vnímání této problematiky laickou veřejností.

6.3 Motivace studentů k budoucí profesi

Více než 80% dotazovaných učitelů praktického vyučování jsou si vědomi velkého vlivu na motivaci studentů k budoucímu profesnímu zaměření a rovněž uvádějí, že motivace současných studentů je náročný úkol, neboť studenti v některých případech nemají ke studovanému oboru vztah.

Každý učitel přistupuje k motivaci a k žákům zcela odlišně. Nejen, že se motivace liší v metodách a motivování samotném, ale také v přístupu učitele a v jeho představě o možné motivaci studentů a jejich schopnostech ve výzvách (Pavelková et Hrabal, 2008, s. 33-36).

V ohledu budování motivace k budoucí profesi je tedy nezbytné pomoci studentům vytvořit si kladný vztah k danému oboru. To by mohlo být docíleno přímou interakcí s žáky a studenty, pozitivním přístupem, příklady z praxe nebo například zanesením nových a moderních technologií do výuky. Zásadní je v tomto ohledu i samotná praxe pro studenty. Na tom se shodují jednotně i vyučující. Je však důležité, aby praxe byla dobře koncipována a smysluplně pojata, aby naopak nedošlo k demotivaci studenta.

6.4 Nové technologie a další vzdělávání

Specifikem výuky praktického vyučování může být rovněž nutnost rychlého zařazení nových technologií a postupů do výuky. K tomu dochází výrazněji rychleji než u obecných předmětů. V tomto ohledu je potřebné, aby byl vyučující flexibilní, kreativní a schopný se rychle adaptovat (Bendová et Horáčková, 2020, s. 133-156).

Zde bylo právě cílem zjistit, zda si učitelé uvědomují význam a důležitost začlenění moderních technologií do výuky a zda sami cítí nutnost jejich začlenění, či nikoliv. A rovněž bylo cílem zjistit, zda jsou takovým změnám otevření a mají za cíl tyto technologie začlenit do výuky. Zjištění bylo velmi podobné, osoby, které cítí význam začlenění těchto technologií do aktivní výuky, se také hodnotí jako osoby otevřené. Přesto velmi malé, zanedbatelné, procento respondentů odpovědělo o něco méně rozhodně, než u otázky nutnosti začlenění technologií.

V tomto ohledu je otevřenost učitelů k novým technologiím, a s tím souvisejícímu dalšímu vzdělávání se, důležitá. Právě to mohou být totiž nezbytné vlastnosti pro začlenění nových technologií do výuky.

Většina respondentů se v průzkumu shodla na nezbytnosti dalšího a průběžného vzdělávání se u učitelů v průběhu kariéry a praxe. Zde autorka pro další výzkum doporučuje rozšíření o otázku, zda jsou učitelé ochotni se dále vzdělávat a také, zda jim zaměstnavatel poskytuje možnost se dále vzdělávat, například prostřednictvím „workshopů“, kurzů, seminářů a atd. Zjištění, že si učitelé sami uvědomují nutnost průběžného vzdělávání je cenná, avšak je nezbytné zjistit současné podmínky u učitelů, zda na další vzdělávání sami mají prostor a vůli, a zda je jim umožněno, nabízeno a podporováno ze strany školy.

6.5 Osobnost učitele

Hlavním cílem práce bylo zjistit více o osobnosti učitele praktického vyučování. Na tu bylo nahlíženo přímo z pohledu učitelů samých dvěma přístupy – normativním a analytickým. Učitelé měli v šetření možnost vypsát osobnostní vlastnosti, jaké by měl „ideální“ učitel praktického vyučování mít. Současně byli vyzváni k hodnocení svých vlastních vlastností. Otázky byly koncipovány tak, aby umožnili vyučujícím jistý způsob sebereflexe.

Z průzkumu vyplynulo, že většina vyučujících se považuje za osobu tvořivou, otevřenou a přívětivou. Naopak z průzkumu vyplynulo, že extraverte není vlastností nutnou pro výkon učitelské profese, neboť se řada vyučujících považuje za osobu introverzní a není zde žádná kolize s dalšími vlastnostmi.

Autorka by ráda poukázala na otázku o silných stránkách učitelů. Vědomí svých silných a slabých stránek je důležitou součástí profese. Pro další výzkumy autorka doporučuje proto zahrnout do dotazníkového šetření rovněž otázku na slabé stránky vyučujících. Tedy: „Jaké jsou Vaše slabé stránky?“

Z výzkumu vyplynulo, že osobnost učitele se nepopíratelně promítá do výuky samotné, jakožto i do vztahu s žáky. Pouze však třetina z vyučujících se snaží jistým způsobem oddělit svůj soukromý život a snaží se ve výuce záměrně působit „profesněji“. Zde by bylo zajímavé se v budoucích šetřeních zaměřit na oba přístupy a zjistit, jak se konkrétně promítají do výuky.

7. Závěr

Osobnost učitele ovlivňuje všechny aspekty výuky a především působí na žáky. Učitelé praktického vyučování například ve velké míře utvářejí žákův / studentův vztah k práci a profesnímu zaměření. Proto je důležité mít pro výkon profese učitelství jisté osobnostní předpoklady. Tím, které osobnostní charakteristiky a vlastnosti jsou pro učitelství nezbytné a v jaké míře by se měli promítat do výuky, se zabývá řada studií. Mezi ty často zmiňované můžeme uvést: otevřenost, empatie, tvořivost a kreativita, pedagogický klid a mnoho dalších.

Na základě literární rešerše na téma osobnost učitele praktického vyučování a motivace studentů k budoucímu profesnímu zaměření bylo vyhotoveno dotazníkové šetření na toto téma. Dotazníkové šetření bylo určeno učitelům praktického vyučování a bylo distribuováno napříč obory na střední odborné školy a učiliště. Šetření se zúčastnilo celkem 53 učitelů odborných předmětů, kteří zodpovídali otázky na téma osobnost učitele a motivace žáků k budoucí profesi. Rovněž zodpovídali otázky zaměřené na jejich osobnostní charakteristiku, otevřenost novým technologiím a obecné vnímání učitelské profese v ČR a v zahraničí. Otázky byly pokládány tak, aby vyučujícím z praxe nabídli jistou formu sebereflexe ohledně jejich osobnostních charakteristik. Otázky byly koncipovány dvěma přístupy, kdy první přístup hodnotí, jaká by měla být osobnost učitele a druhý přístup hodnotí vlastnosti skutečných učitelů z praxe.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že nezbytnými vlastnostmi pro výkon učitelství jsou dle samotných učitelů praktického vyučování především tvořivost a empatie. Sami se většinou považují za osoby tvořivé, přívětivé a otevřené. Překvapivým výsledkem dotazníkové šetření bylo zjištění, že se řada vyučujících nepovažuje za extravertní osobu a dokonce se hodnotili jako osoba introverzní, z čehož plyne, že tato vlastnost není nezbytná pro výkon profese učitelství.

Většina dotazovaných učitelů uvedla, že si jsou vědomi toho, že jejich osobnostní charakteristiky se silně promítají do výuky a rovněž si jsou vědomi, že mají velký podíl na utváření motivace žáků a studentů k budoucímu profesnímu zaměření. V tomto ohledu je důležité, aby byl učitel praktického vyučování především kreativní, ale rovněž empatický, přívětivý, klidný a také otevřený (například novým technologiím).

Přesto se zdá snaha o motivování studentů k budoucí profesi jako náročný úkol a vyučující se snaží výuku v tomto směru zpestřit pomocí cvičení, příkladů z praxe, exkurzí a různých zajímavých aktivit. Důležité je i zakomponování nových technologií a postupů do výuky. Zásadní vliv v tomto ohledu mají na motivaci žáků / studentů i odborné praxe. Je však nutné, aby byly správně koncipovány a nebyly pouze povinným nástrojem, ale měly smysluplnou náplň a pomohly studenty zaujmout. Budování pozitivního vztahu k práci je stěžejním pilířem k motivaci pro výkon budoucí profese.

Výsledky této práce mohou posloužit jako základ pro další výzkum osobnosti učitele v České republice a mohou rovněž posloužit jako podklad pro další studium motivace žáků k odborným profesím. Práce může rovněž posloužit jako podklad pro střední odborné školy a učiliště pro zefektivnění metod motivování studentů k budoucímu profesnímu zaměření a k práci jako takové.

8. Seznam použitých zdrojů:

Odborné zdroje

ADAMEC, Petr, 2019: *Vztah a motivace učitelů odborných předmětů k dalšímu vzdělávání*. Významná studie, *Pedagogika*, roč. 69, č. 2, 2019, s.165-184. DOI: <https://doi.org/10.14712/23362189.2018.862>.

ADAMS, S. Raymond, 1970: *Analysing the teacher's role*. *Educational Research*, 12(2), 121–127. DOI: <https://doi.org/10.1080/0013188700120205>.

BAS DOGAN, Seyda a TABANCALI, Erkan, 2020: *Correlations between Teachers' Personality, Psychological Safety Perception and Teacher Voice*. *Eurasian Journal of Educational Research*. 20. 185-204. DOI: [10.14689/ejer.2020.85.9](https://doi.org/10.14689/ejer.2020.85.9).

BENDOVÁ Alena, HORÁČKOVÁ Marie, 2020: *Pohled studentů učitelství praktického vyučování a odborného výcviku na průběh pedagogické praxe*. *Lifelong Learning - celoživotní vzdělávání*, Volume 10, Empirická studie, Number 2, 2020, 133-156. DOI: <https://doi.org/10.11118/lifele20201002133>.

BOON Helen J., 2020: *Teachers' Resilience: Conceived, Perceived or Lived-in*. In: MANSFIELD Caroline. F. (ed.), 2020: *Cultivating Teacher Resilience International Approaches, Applications and Impact*. Chapter 16, s. 263 –278. Springer. DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-15-5963-1_19.

COLLIE, Rebecca a MARTIN Andrew, 2023: *Teacher well-being and sense of relatedness with students: Examining associations over one school term*. *Teaching and Teacher Education*. 132. DOI: [10.1016/j.tate.2023.104233](https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104233).

CHETTY, Raj , FRIEDMAN, John N., a ROCKOFF, Jonah E., 2011: *The long-term impacts of teachers: Teacher value-added and student outcomes in adulthood*. National Bureau of Economic Research Working Paper 17699.

CHETTY, Raj , FRIEDMAN, John N., a ROCKOFF, Jonah E., 2014: *Measuring the impacts of teachers II: Teacher value-added and student outcomes in adulthood*. American Economic Review, 104, s. 2633–2679.

DE JONG, Romi, MAINHARD, Tim, VAN TARTWIJK, Jan, VELDMAN, letje, VERLOOP, Nico a WUBBELS, Theo, 2014: *How pre-service teachers' personality traits, self-efficacy, and discipline strategies contribute to the teacher–student relationship*. Br J Educ Psychol, 84: s. 294-310. DOI: <https://doi-org.ezproxy.techlib.cz/10.1111/bjep.12025>.

DYTRTOVÁ, Radmila, in KONOPÁSKOVÁ, Anna (ed.), 2017: *Osobnost učitele praktického vyučování a jeho pedagogická příprava: Pedagogická příprava učitelů praktického vyučování: odborná konference sítě TTnet ČR : konference se konala 30.11.-1.12. 2017 v Berouně*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, s. 18-24, 2018. ISBN 978-80-7481-201-9.

ELDAR, Eitan, NABEL, Noa, SCHECHTER, Chen, TAMOR, Rachel, a MAZIN, Karina, 2003: *Anatomy of success and failure: The story of three novice teachers*. Educational Research, 45(1), s. 29–48. DOI: <https://doi.org/10.1080/0013188032000086109>.

GREENIER, Vincent, DERA KHSHAN, Ali a FATHI, Jalil, 2021: *Emotion regulation and psychological well-being in teacher work engagement: A case of British and Iranian English language teachers*. System, Volume 97, s. 29-48, April 2021, 102446. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102446>.

HANUŠOVÁ, Světlana, PÍŠOVÁ, Michaela, KOHOUTEK, Tomas, MINAŘÍKOVÁ, Eva, JANÍK, Miroslav, JANÍK, Tomas, MAREŠ, Jan, ULIČNÁ, Klára a JEŽEK, Stanislav, 2017: *Chtějí zůstat nebo odejít? Začínající učitelé v českých základních školách*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2017. 326 s. Pedagogický výzkum v teorii a v praxi 45. ISBN 978-80-210-8889-4. DOI: 10.5817/CZ.MUNI.M210-8922-2017.

JOE, Hye-Kyoung, HIVER, Phil a AL-HOORIE, Ali, 2017: *Classroom social climate, self-determined motivation, willingness to communicate, and achievement: A study of structural relationships in instructed second language settings*. Learning and Individual Differences. 53, s. 133-144. DOI: 10.1016/j.lindif.2016.11.005.

KAHRAMAN Ümit a CELIK Osman Tayyar, 2020: *The Status of Teaching Profession from Teachers' Points of View*. Educational Administration: Theory and Practice: 2020, Volume 26, Issue 3, s. 519-564.

KASAPOGLU, Hulya, 2020: *Status of Teaching Profession from the Perspective of the Teachers*. Eurasian Journal of Educational Research. n. 87 s. 119-136, 2020.

KHALILZADEH, Soniya, KHODI, Ali, 2021: *Teachers' personality traits and students' motivation: A structural equation modeling analysis*. Curr Psychol 40, s. 1635–1650. DOI: <https://doi-org.ezproxy.techlib.cz/10.1007/s12144-018-0064-8>.

KIM, Lisa E., JÖRG, Verena a KLASSEN, Robert M., 2019: *A Meta-Analysis of the Effects of Teacher Personality on Teacher Effectiveness and Burnout*. Educ Psychol Rev 31, s. 163–195. DOI: <https://doi-org.ezproxy.techlib.cz/10.1007/s10648-018-9458-2>.

KRPÁLEK, Pavel a KRPÁLKOVÁ KRELOVÁ, Katarína, in KONOPÁSKOVÁ, Anna (ed.), 2017: *Pedagogická praxe a specifika přípravy odborných učitelů z hlediska integrace výuky: Pedagogická příprava učitelů praktického vyučování: odborná konference sítě TTnet ČR : konference se konala 30.11.-1.12. 2017 v Berouně*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, s. 37-42, 2018. ISBN 978-80-7481-201-9.

KŘÍŽ, Emil, in KONOPÁSKOVÁ, Anna (ed.), 2017: *Pedagogická praxe učitelů praktického vyučování : Pedagogická příprava učitelů praktického vyučování: odborná konference sítě TTnet ČR : konference se konala 30.11.-1.12. 2017*

v Berouně. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, s. 43-45, 2018. ISBN 978-80-7481-201-9.

LAZAROVÁ, Bohumíra, 2005: *Osobnost učitele a rezistence vůči změně*. *Studia paedagogica*, 53 (10), s. 109-122.

LIU, Ziyang, LI, Yingnan, ZHU, Wenyang, HE, Yuanping a LI, Dongbin, 2022: *A Meta-Analysis of Teachers' Job Burnout and Big Five Personality Traits*. *Frontiers in Education*. Volume 7, March 2022. 822659. DOI: 10.3389/educ.2022.822659.

LOVEČEK, Aleš a ČADÍLEK Miroslav, 2005: *Didaktika odborných předmětů*. Účelové vydání, pro doplňující pedagogické studium učitelů praktického vyučování, učitelů odborného výcviku a bakalářské studium učitelství odborného výcviku a praxe, s. 126-135. Katedra didaktických technologií, Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

MAKOVEC, Danijela, 2018: *The teacher's role and professional development*. *International Journal of Cognitive Research in Science Engineering and Education*. 6. s. 33-45. DOI: 10.5937/ijcrsee1802033M.

PAVELKOVÁ, Isabella a HRABAL, Vladimír, 2008: *Motivace žáků*. Kapitoly ze školní pedagogiky a školní psychologie. Praha: Karlova univerzita v Praze, Pedagogická fakulta, s. 33-36.

PECINA, P., in KONOPÁSKOVÁ, A. (ed.), 2017: *Pedagogická a odborná způsobilost učitele praktického vyučování : Pedagogická příprava učitelů praktického vyučování*: odborná konference sítě TTnet ČR : konference se konala 30.11.-1.12. 2017 v Berouně. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, s. 55-59, 2018. ISBN 978-80-7481-201-9.

PIANTA, Robert, HAMRE, Bridget, 2009: *Conceptualization, Measurement, and Improvement of Classroom Processes: Standardized Observation Can Leverage Capacity*. *Educational Researcher*. 38., s. 109-119. DOI: 10.3102/0013189X09332374.

SEE, Beng Huat, MUNTHE, Elaine, ROSS, Sarah A., HITT, Loraine, EL SOUFI, Nada, 2022: *Who becomes a teacher and why?*. Review of Education, 10(3), DOI: <https://doi.org/10.1002/rev3.3377>.

SIKMA Lynn, 2020: *Building Resilience: Using BRiTE with Beginning Teachers in the United States* In. MANSFIELD C. F. (ed.), 2020: *Cultivating Teacher Resilience International Approaches, Applications and Impact*. Chapter 6, s.85-101, Springer. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-981-15-5963-1>.

SOLOBUTINA, Marina, NESTEROVA, Margarita, 2019: *Teachers' Professional Development: The Components of Achievement Motivation*. V International Forum on Teacher Education, s. 653-663. DOI:10.3897/ap.1.e0619.

SPIJKOVÁ, Vladimíra a ŠTECH Stanislav, 2023: *Učitelství v ČR: ohrožená profese?* Pedagogická orientace. 2023, roč. 33, č. 1, s. 3-11.

SPIJT, Jantine L., KOOMEN, Helma M. Y., a THIJS, Jochem T., 2011: *Teacher wellbeing: The importance of teacher–student relationships*. Educational Psychology Review, 23(4), s. 457–477.

SPOUSTA, Vladimír, 2003a: *Axiologická dimenze osobnosti učitele a jeho hodnotový systém*. Pedagogická Orientace, 13(1), s. 12-16. DOI: <https://doaj.org/article/85dbb96587a84067a8183dc1b0fe0992>.

SPOUSTA, Vladimír, 2003b: *Syntetická povaha osobnosti učitele*. Pedagogická Orientace, 13(4), s. 3-10. DOI: <https://doaj.org/article/5edcbf8448b847f28f4addb0e9ec6cf7>.

SYMEONIDIS, Vasileios, 2015: *The Status of Teachers and the Teaching Profession: A study of education unions' perspectives*. Education International Research Institute. Belgium.

ŠTECH Stanislav, 2008: *Profese učitele*. In. BENDL Stanislav, KUCHARSKÁ Anna (ed.): Kapitoly ze školní pedagogiky a školní psychologie, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 2008, s. 139–144.

URBÁNEK, Petr, 2001: *Postoje budoucích učitelů k vlastní profesi*. Nové možnosti vzdělávání a pedagogický výzkum. Sborník příspěvků, s. 130-134.

VALENČIČ ZULJAN, Milena, 2001: *Modeli in načela učiteljevega profesionalnega razvoja [Models and principles of the teacher's professional development]*. Sodobna pedagogika, 52(2), s. 122-141.

WANG, Yi, 2021: *Building Teachers' Resilience: Practical Applications for Teacher Education of China*. Front. Psychol., 12 August 2021; Sec. Educational Psychology; Volume 12 – 2021, DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.738606>.

WILDEMAN, Elly, KOOPMAN, Maaïke a BEIJAARD, Douwe, 2023: *Content and language integrated learning in technical vocational education: teachers' practical knowledge and teaching behaviour*, Journal of Vocational Education & Training, 75:3, s. 479-500, DOI: 10.1080/13636820.2021.1899269.

YU-LING, Zhao, ZHUO, Zhang, CHANG-XIA, Cheng, 2015: *The Influence of Teachers' Appearance in the Process of Teaching on the Teaching Effect*. International Conference on Informatization in Education, Management and Business (IEMB 2015). s. 560-563. DOI: 10.2991/iemb-15.2015.109.

Elektronické zdroje

OZIMEK, Adam, 2014: *The data shows teachers are still highly respected*. Forbes. (online 17.02.2024) Dostupné z <https://www.forbes.com/sites/modeledbehavior/2014/06/14/teachers-highly-respected/#6ab953745552>.

9. Seznam příloh

Příloha 1: Dotazníkové šetření – nevyplněné

Příloha 2: Výsledné grafy dotazníkového šetření – uzavřené otázky

Příloha 3: Výsledky dotazníkového šetření – OTEVŘENÉ OTÁZKY

PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazníkové šetření

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ PRO UČITELE PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ

Dotazníkové šetření je zaměřené na osobnost učitele praktického vyučování a jeho vztah k učitelské profesi a k žákům.

Dotazník je anonymní.

Prosím, zakroužkujte svou odpověď, nebo odpovězte na otevřené otázky.

1 - rozhodně ano / rozhodně souhlasím

2 - spíše ano / spíše souhlasím

3 - neutrální

4 - spíše ne / spíše nesouhlasím

5 - rozhodně ne / rozhodně nesouhlasím

1) Máte pocit / Vnímáte, že je profese učitelství docenovaná a těší se v České republice určité prestiži?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

2) Máte dojem, že je učitelství v zahraničí lépe doceněné a těší se většímu respektu?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

3) Máte dojem, že učitelé odborných předmětů mají větší vliv na žákovu budoucí profesní dráhu, než učitelé všeobecných předmětů? (Například z pohledu motivace žáka pro danou profesi.)

1 – 2 – 3 – 4 – 5

4) Je podle Vás v současné době nezbytné zahrnout moderní technologie do aktivní výuky?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

5) Jaké jsou silné stránky Vaší osobnosti, a využíváte je ve výuce? Pokud ano, jak?

6) Domníváte se, že je ve Vašem oboru stěžejní nepřetržité vzdělávání se, získávání nových znalostí a dovedností?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

7) Z Vašeho pohledu, jak moc se domníváte, že se Vaše osobní charakteristiky promítají do výuky a komunikace se žáky? (1 – velmi, 5 – málo)

1 – 2 – 3 – 4 – 5

8) Snažíte se svou “profesní osobnost” striktně oddělit od své osobnosti v soukromí a svých charakterových vlastností?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

9) Jaké jsou z Vašeho pohledu ty nejdůležitější osobnostní vlastnosti, které by učiteli odborných předmětů neměli chybět?

10) Domníváte se, že ovlivňujete své žáky / studenty pozitivně také ve vztahu k občanským kompetencím?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

11) Máte dojem, že Vaši studenti mají pozitivní vztah a motivaci ke svému oboru?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

12) Hodnotíte motivování současných studentů k odbornému zaměření jako náročný úkol?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

13) Hodnotíte sám / sama sebe jako osobu otevřenou novým technologiím ve Vašem oboru a jejich začleněním do výuky?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

14) Jakým způsobem motivujete své studenty k pozitivnímu vztahu k oboru?

15) Jak se projevuje Vaše kreativita a inovativnost ve výuce?

16) Domníváte se, že odborné praxe studentů hraje zásadní roli v budování jejich motivace k oboru? (Nebo pozorujete opačný trend?)

17) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce OTEVŘENÁ ?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

18) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce SVĚDOMITÁ ?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

19) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce EXTRAVERZNÍ ?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

20) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce PŘÍVĚTIVÁ ?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

21) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce EMOCIONÁLNĚ STABILNÍ ?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

22) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce TVOŘIVÁ ?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

23) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce PEDAGOGICKY KLIDNÁ ?

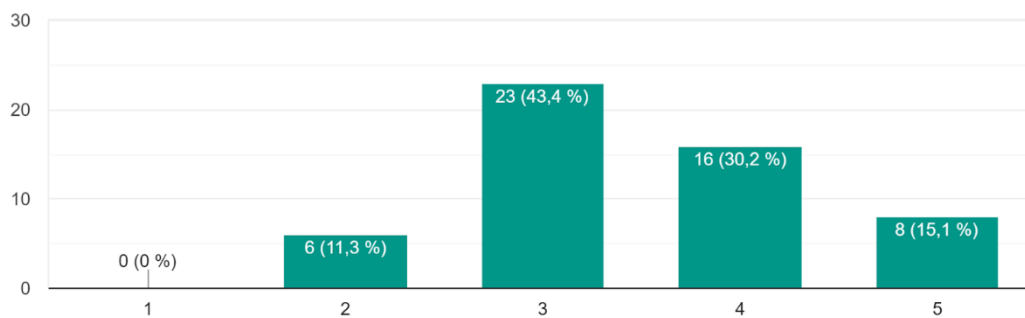
1 – 2 – 3 – 4 – 5

Příloha 2: Výsledné grafy dotazníkového šetření – uzavřené otázky

(Dotazník i grafy byly vytvořeny pomocí Google Forms: <https://docs.google.com/forms/u/0/>)

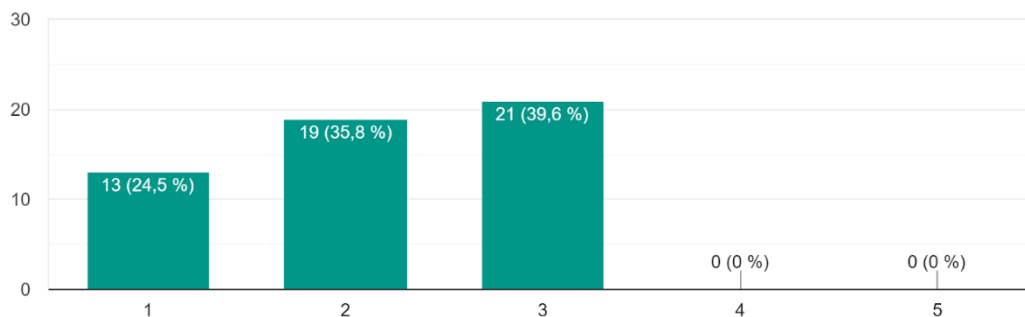
1) Máte pocit / Vnímáte, že je profese učitelství docenovaná a těší se v České republice určité prestiži?

53 odpovědí

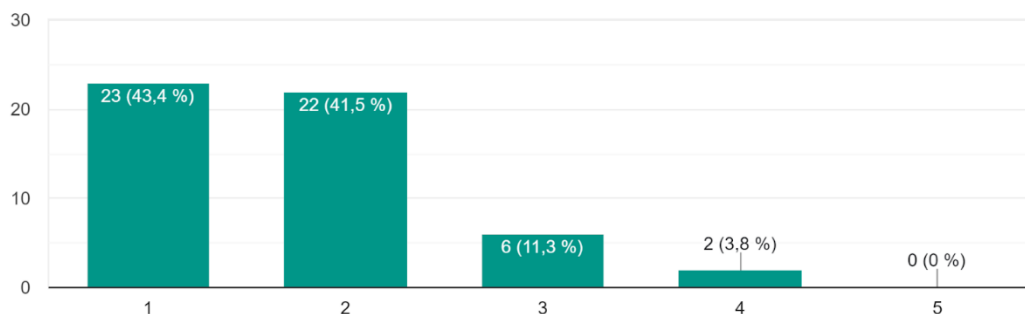
2) Máte dojem, že je učitelství v zahraničí lépe doceněné a těší se většímu respektu?

53 odpovědí

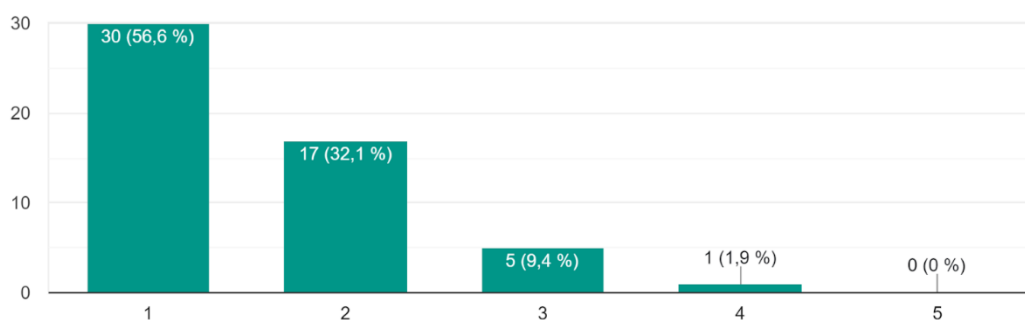
3) Máte dojem, že učitelé praktického vyučování mají větší vliv na žákovu budoucí profesní dráhu, než učitelé všeobecných předmětů? (Například z pohledu motivace žáka pro danou profesi.)

53 odpovědí

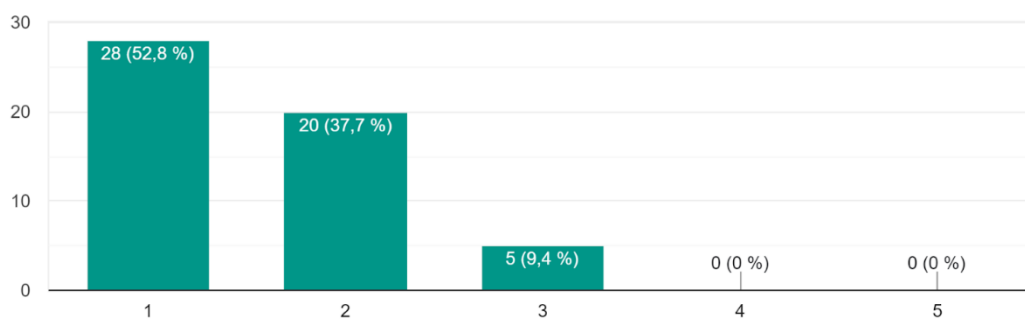
4) Je podle Vás v současné době nezbytné zahrnout moderní technologie do aktivní výuky?

53 odpovědí

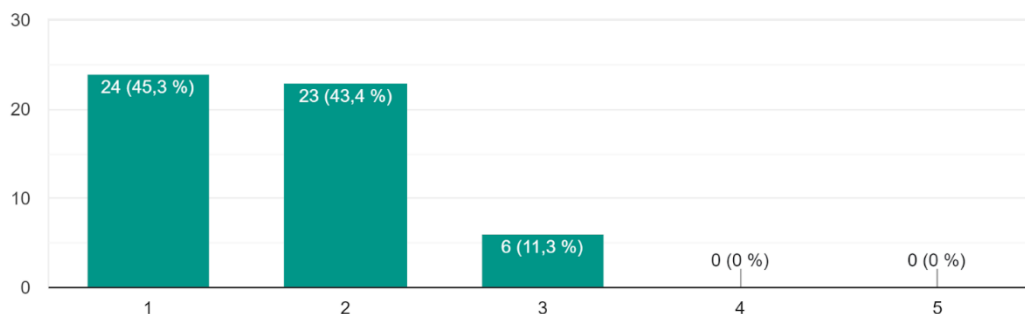
6) Domníváte se, že je ve Vašem oboru stěžejní nepřetržitě vzdělávání se, získávání nových znalostí a dovedností?

53 odpovědí

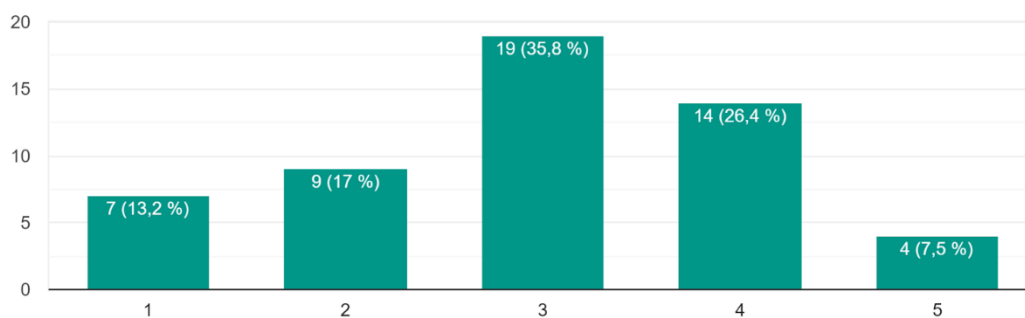
7) Z Vašeho pohledu, jak moc se domníváte, že se Vaše osobní charakteristiky promítají do výuky a komunikace se žáky?

53 odpovědí

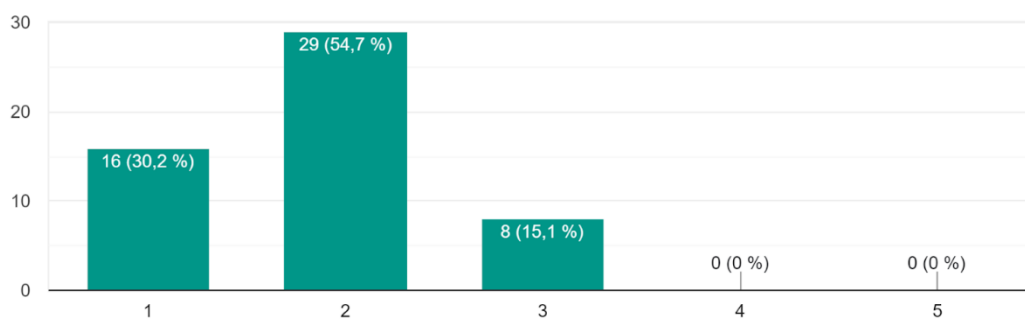
8) Snažíte se svou "profesní osobnost" striktně oddělit od své osobnosti v soukromí a svých charakterových vlastností?

53 odpovědí

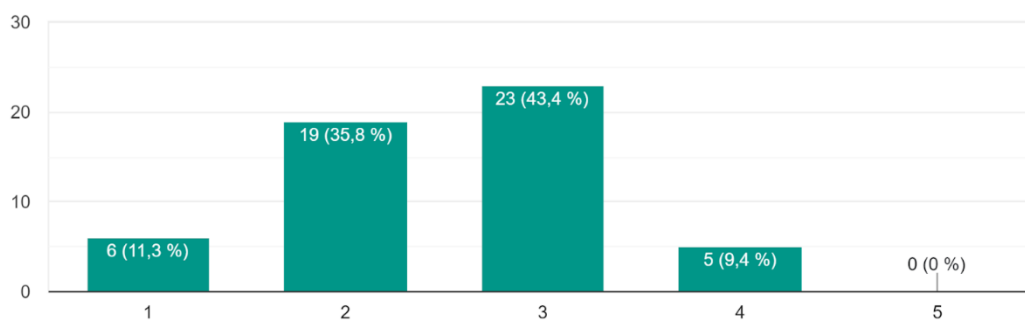
10) Domníváte se, že ovlivňujete své žáky / studenty pozitivně také ve vztahu k občanským kompetencím?

53 odpovědí

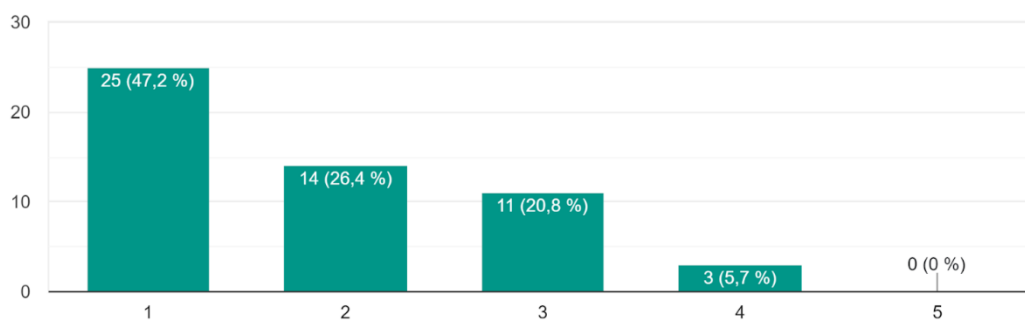
11) Máte dojem, že Vaši studenti mají pozitivní vztah a motivaci ke svému oboru?

53 odpovědí

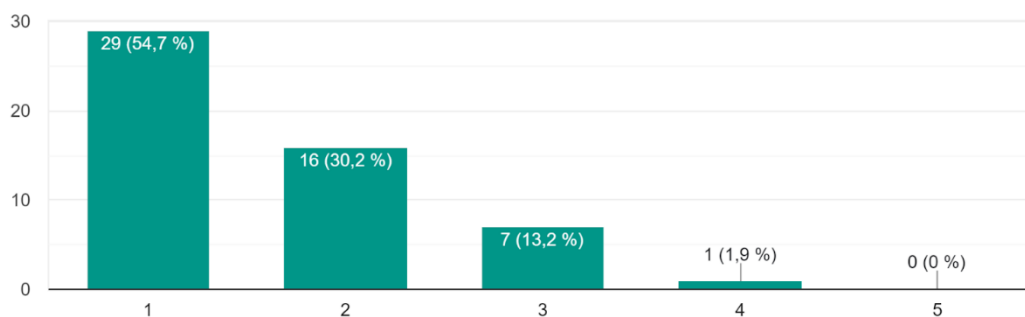
12) Hodnotíte motivování současných studentů k odbornému zaměření jako náročný úkol?

53 odpovědí

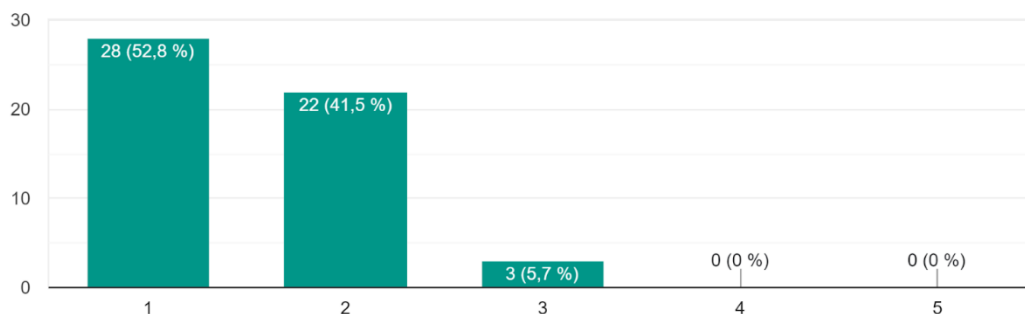
13) Hodnotíte sám / sama sebe jako osobu otevřenou novým technologiím ve Vašem oboru a jejich začleněním do výuky?

53 odpovědí

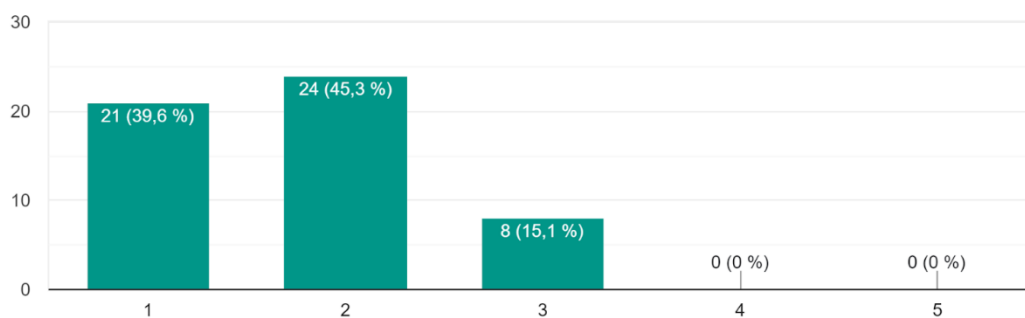
17) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce OTEVŘENÁ ?

53 odpovědí

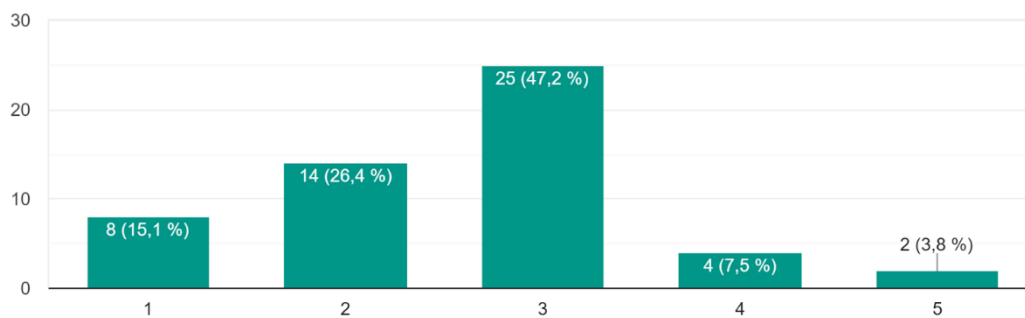
18) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce SVĚDOMITÁ ?

53 odpovědí

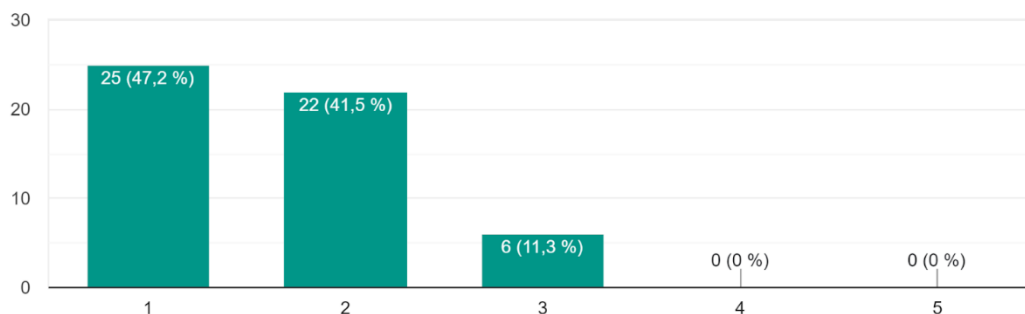
19) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce EXTRAVERZNÍ ?

53 odpovědí

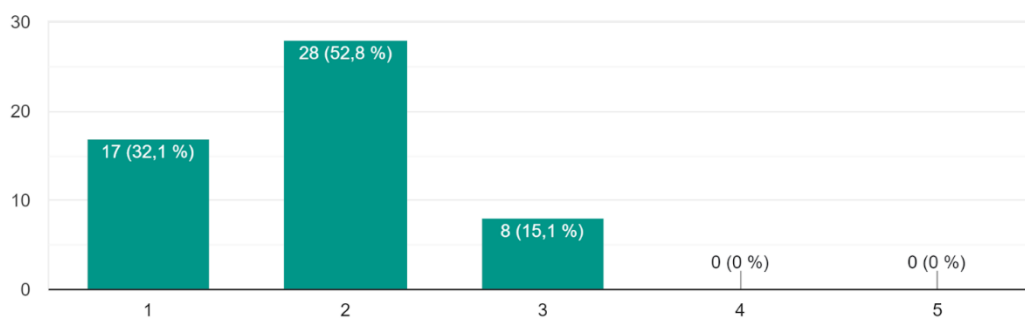
20) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce PŘÍVĚTIVÁ ?

53 odpovědí

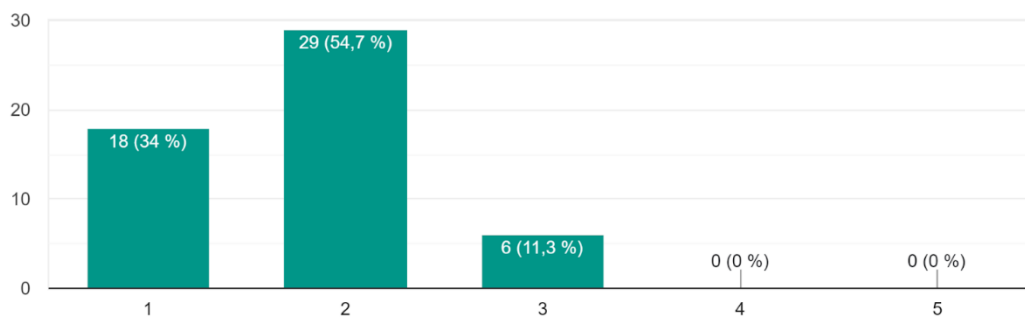
21) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce EMOCIONÁLNĚ STABILNÍ ?

53 odpovědí

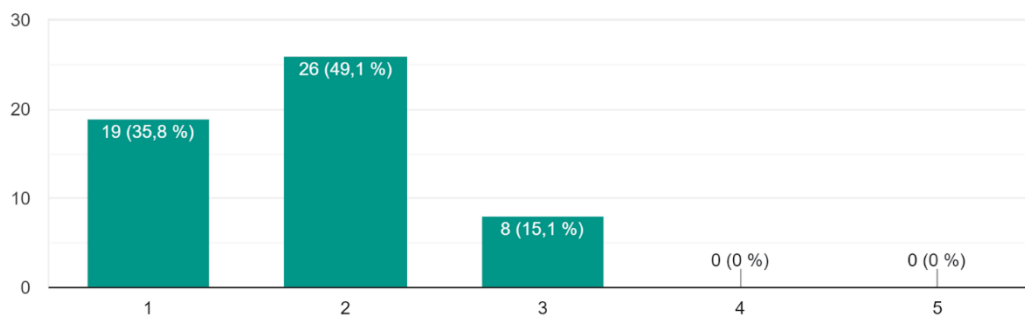
22) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce TVOŘIVÁ ?

53 odpovědí

23) Jak byste ohodnotili projev svých osobních vlastností ve výuce: Jsem osoba ve výuce PEDAGOGICKY KLIDNÁ ?

53 odpovědí

Příloha 3: Výsledky dotazníkového šetření – OTEVŘENÉ OTÁZKY:

OTÁZKA 5:

1	1.2.2024 14:07:48	trpělivost, kreativita
2	6.2.2024 15:40:38	Respekt - udržení klidu a pořádku ve třídě
3	6.2.2024 16:10:23	Umím si přiznat chybu, snažím se podávat vyučované téma srozumitelně
4	6.2.2024 19:23:32	Kreativita, improvizace. Využívám denně při vymýšlení aktivit na zpestření výuky.
5	7.2.2024 9:49:04	empatie, umění vysvětlit
6	7.2.2024 10:50:10	dlouholetá praxe v oboru, který učím - vím, kam směřovat dovednosti žáků daného oboru
7	7.2.2024 11:43:07	schopnost vcítit se do žáků/studentů, ať už z pohledu znalostí, nebo z pohledu emocionálního
8	7.2.2024 11:43:56	empatie, vstřícnost, přátelský přístup
9	7.2.2024 11:51:39	nevyužívám
10	7.2.2024 12:05:00	Odbornost, dlouhá praxe a zkušenosti
11	7.2.2024 12:54:53	Empatie, nadhled
12	7.2.2024 15:16:23	dlouholeté zkušenosti z praxe a propojování předmětů napříč obory
13	7.2.2024 16:45:45	důslednost, rovnost, upřímnost
14	7.2.2024 17:12:42	Empatie. Snažím se žáky poznat - jejich silné i slabé stránky. Podporovat je v úspěchu, neúspěch jim umět vysvětlit.
15	8.2.2024 10:20:23	sama stále vykonávám práci sestry, tak uvádím příklady z praxe, vytahuji podstatné ve výuce, používám mnemotechnické pomůcky, motivuji pro obor, sleduji novinky v oboru a předávám aktuální info o nich
16	8.2.2024 11:30:26	Komunikace - umět žákům vysvětlit proč se učí dané téma a k čemu jej reálně využijí a také k řešení konfliktů
17	8.2.2024 18:23:44	Jsem empaticka a podle toho přistupuji k jednotlivým žákům, získat je pro lásku k oboru, protože alespoň polovina si tento obor nezvolí, najít jejich dobré stránky.
18	9.2.2024 11:09:33	uvolněný projev, ambice, touha po sebezlepšování, zlepšování výuky
19	13.2.2024 9:49:31	Důslednost.
20	13.2.2024 15:10:38	Důvěra, pochopení, nestrannost, respekt.
21	13.2.2024 17:35:09	Zodpovědnost, cílevědomost, stále se vzdělávat

22	13.2.2024 19:17:36	Mám rád vaření a myslím, že něco znám, umím a snažím se to předat dál.
23	14.2.2024 10:04:23	Komunikace, vymýšlení různých her, hlavně pohyb a zábava, ne jen mluvení
24	14.2.2024 13:33:26	Respekt a vlídnost
25	14.2.2024 13:54:50	.
26	14.2.2024 14:01:46	smysl pro detail a rozhodně ano využiji
27	14.2.2024 14:03:54	Komunikativnost
28	14.2.2024 14:12:37	celková postava budí respekt
29	14.2.2024 14:23:04	praktické dovednosti a zkušenosti
30	14.2.2024 14:44:01	zkušenosti, komunikační dovednosti
31	14.2.2024 14:46:20	Trpělivost, nevytvářím na studenty nátlak.
32	14.2.2024 15:43:19	Důslednost
33	14.2.2024 15:46:46	Doba praxe, empatie k edukantům., všeobecné znalosti a rozhled.
34	15.2.2024 0:05:48	empatie, finální ohodnocení
35	15.2.2024 5:00:32	psychiatrická odolnost
36	15.2.2024 6:45:31	Žádné
37	15.2.2024 7:46:26	dlouholetá praxe v oboru, trpělivost, zájem učit
38	15.2.2024 8:16:26	klidná povaha
39	15.2.2024 8:39:59	Klidná povaha, neobtěžuju ty co výuka nezajímá a nepotřebují ji k životu
40	15.2.2024 9:09:45	porozumění, individuální přístup, důslednost
41	15.2.2024 9:20:45	zkušenost se skutečným provozem
42	15.2.2024 9:24:06	Praxe a ano využívám
43	15.2.2024 9:29:58	Dlouholetá praxe v oboru velmi dobré gastronomie
44	15.2.2024 9:38:30	vstřícnost , ohleduplnost , klid
45	15.2.2024 9:59:36	Zkušenosti, dlouhá praxe v oboru, který vyučuji a přirozená autorita
46	15.2.2024 10:35:13	kreativita, komunikace, empatie, naslouchání, ...

47	15.2.2024 10:40:06	Dlouhá praxe, znalost oboru,
48	15.2.2024 17:50:49	Lidskost, upřímnost, otevřenost. Jsem taky jen člověk a to chci aby věděli, že i já něco nevím, něco neumím a něco neznám. Beru je jako sobě rovné, vykám jim a vrací se mi to jejich opětovanou slušností a respektem ke mě.
49	15.2.2024 18:21:49	stáří
50	16.2.2024 7:13:08	Netuším
51	16.2.2024 8:25:59	Nechci odpovídat
52	16.2.2024 10:32:50	Empatie, trpělivost
53	16.2.2024 14:13:24	Dlouholetá praxe v oboru - zámečník. Předávání nabytých zkušeností z praxe.

OTÁZKA 9:

Respondent	Časová značka/ OTÁZKA		9
1	1.2.2024 14:07:48		
2	6.2.2024 15:40:38	Respekt, důvěryhodnost, férovost, schopnost zaujmout	
3	6.2.2024 16:10:23	Zájem o obor, zvědavost, empatie, umět ovládat emoce	
4	6.2.2024 19:23:32	Otevřenost, upřímnost, empatie.	
5	7.2.2024 9:49:04	empatie, umění vysvětlit, spravedlnost, systematicčnost, důslednost	
6	7.2.2024 10:50:10	trpělivost a schopnost správného výkladu	
7	7.2.2024 11:43:07	smysl pro spravedlnost, pochopení, trpělivost, umět nebrát si nezájem/neschopnost žáka osobně	
8	7.2.2024 11:43:56	nadhled, trpělivost, smysl pro pečlivost, dochvilnost, zodpovědnost	
9	7.2.2024 11:51:39	empatie, asertivita, takt, diplomacie	
10	7.2.2024 12:05:00	Trpělivost, rozvážnost, odpovědnost, empatie	
11	7.2.2024 12:54:53	Trpělivost	
12	7.2.2024 15:16:23	aktivita, kreativita, pečlivost, trpělivost, zodpovědnost, inspirativnost	

13	7.2.2024 16:45:45	zručnost, praktičnost, odbornost
14	7.2.2024 17:12:42	Vědomosti, znalost prostředí, umění provázat teorii s praxí, prostě umět učit, být dobrým člověkem, znát hranice.
15	8.2.2024 10:20:23	nejen vlastnosti...spolehlivost, důslednost, jít příkladem, lidskost, nadšení pro obor, umět motivovat i vést, pravdivost
16	8.2.2024 11:30:26	vyrovnanost, klid a emoční stabilita, otevřenost, důslednost
17	8.2.2024 18:23:44	Nadšení, které umí přenést na žáky, dělat práci srdcem a ne jen pro peníze a prázdniny.
18	9.2.2024 11:09:33	empatie, touha po rozvoji, kreativita
19	13.2.2024 9:49:31	Důslednost, pracovitost, organizační schopnosti.
20	13.2.2024 15:10:38	Cílevědomost, pevné nervy, ochota, pochopení, rovnostrannost, pokora, důvtip.
21	13.2.2024 17:35:09	Zkoušet nové trendy, důslednost
22	13.2.2024 19:17:36	Věčnost, otevřenost k podnětům žáků
23	14.2.2024 10:04:23	Odbornost, komunikace, schopnost zaujmout žáky
24	14.2.2024 13:33:26	Komunikace
25	14.2.2024 13:54:50	trpělivost
26	14.2.2024 14:01:46	trpělivost, porozumění, schopnost předat zkušenosti
27	14.2.2024 14:03:54	Empatie
28	14.2.2024 14:12:37	profík v oboru ,slušnost a osobní přístup k žákovi
29	14.2.2024 14:23:04	mj. znalost pravopisu (viz znění otázky!), vnímání lidí, nálady a stavu žáků
30	14.2.2024 14:44:01	Vědět o čem hovořím a jak to podat, aby to bylo pochopitelné pro žáky, pochopení
31	14.2.2024 14:46:20	Trpělivost, dokázat poradit, určitá vstřícnost.
32	14.2.2024 15:43:19	Znalost oboru, spravedlivé hodnocení nejlépe komparativní metodou
33	14.2.2024 15:46:46	Znalosti a orientace v oboru (evropský a mezinárodní technolog svařování) , ohleduplnost, trpělivost a znalosti z pedagogické psychologie a další znalosti.
34	15.2.2024 0:05:48	charakter, disciplína, porozumění
35	15.2.2024 5:00:32	vyrovnanost, duševní odolnost, smysl pro humor,
36	15.2.2024 6:45:31	Komplexní

37	15.2.2024 7:46:26	trpělivost, nezaujatost
38	15.2.2024 8:16:26	schopnost naslouchat
39	15.2.2024 8:39:59	Trpělivost
40	15.2.2024 9:09:45	trpělivost
41	15.2.2024 9:20:45	trpělivost, umět vysvětlovat
42	15.2.2024 9:24:06	Komunikova, naslouchat, dovednos a vědomosti
43	15.2.2024 9:29:58	Trpělivost, smysl pro humor, laskavost, mít svou práci rád
44	15.2.2024 9:38:30	kamarádský , vstřícný , chápající , důsledný
45	15.2.2024 9:59:36	Empatie, autorita
46	15.2.2024 10:35:13	komunikace, empatie, sebereflexe
47	15.2.2024 10:40:06	Trpělivost, rozhodnost, diskrétnost a znalost žáků, znalost a zkušenost oboru
48	15.2.2024 17:50:49	pokora a slušnost
49	15.2.2024 18:21:49	trpělivost
50	16.2.2024 7:13:08	Komunikačnost, pozitivní myšlení, být splachovací
51	16.2.2024 8:25:59	Odbornost, férový přístup, trpělivost
52	16.2.2024 10:32:50	Trpělivost
53	16.2.2024 14:13:24	Empatie, přísnost, spravedlnost, vnímavost, respekt.

OTÁZKA 14:

Respondent	Časová značka/ OTÁZKA		14
1	1.2.2024 14:07:48	Exkurze, praxe v terénu, návštěva odborníků z praxe ve škole.	
2	6.2.2024 15:40:38	Příklady z praxe	
3	6.2.2024 16:10:23	informace z praxe, novinky z oboru,	
4	6.2.2024 19:23:32	Ukazuji pozitivní, která obor může přinést do jejich života.	

5	7.2.2024 9:49:04	příkladem
6	7.2.2024 10:50:10	svým příkladem - práci v oboru beru jako zábavu, která může být ovšem velmi dobře hodnocena
7	7.2.2024 11:43:07	snahou vysvětlit, čím je práce v našem oboru prospěšná
8	7.2.2024 11:43:56	prestiž zdravotnického povolání, pestrost práce s lidmi, velký význam práce sestry
9	7.2.2024 11:51:39	zlepšení zdraví a vývoje společnosti
10	7.2.2024 12:05:00	Exkurze, příklady z praxe
11	7.2.2024 12:54:53	Ukázkami, kdy se obor prolíná s běžným životem
12	7.2.2024 15:16:23	předávám know-how práce sestry - "balíček" co je důležité k této práci
13	7.2.2024 16:45:45	praktické příklady, praktická cvičení
14	7.2.2024 17:12:42	Využitím naučeného v běžném životě.
15	8.2.2024 10:20:23	vlastní postojem k profesi, ilustrací příkladů dobré praxe
16	8.2.2024 11:30:26	Dialogem nad možnostmi budoucího uplatnění
17	8.2.2024 18:23:44	Srozumitelným výkladem, pochvalou
18	9.2.2024 11:09:33	aktualizace výuky, využití nových technologií, projektová výuka, aktivizující metody
19	13.2.2024 9:49:31	Pozitivní myšlení ve zvoleném oboru.
20	13.2.2024 15:10:38	Přednášky, exkurze, osobní zkušenosti, kvízy, tajenky.
21	13.2.2024 17:35:09	Osobní příklad jak pracuji, jak se chovám, i finanční odměna žákům, kdo dělá má, kdo dělá má málo
22	13.2.2024 19:17:36	Snažím se je chválit za dobře odvedenou práci, snažím se jim předat své zkušenosti získané v zahraničí. Vysvětluji jim, že jídlo je svátost a měli by si vážit surovin, že kterých je vyrobeno.
23	14.2.2024 10:04:23	Vyzdvihuji pozitivní stránky a výhody našeho oboru do jejich budoucnosti
24	14.2.2024 13:33:26	Podrobné vysvětlení
25	14.2.2024 13:54:50	.
26	14.2.2024 14:01:46	mluvím s nimi a ukazuji jim výhody umu řemesla
27	14.2.2024 14:03:54	Praktickými zkušenostmi
28	14.2.2024 14:12:37	osobní lásku k oboru

29	14.2.2024 14:23:04	pozitivními příklady praxe
30	14.2.2024 14:44:01	různě, exkurze, zajímavosti z oboru, historický náhled na dané téma atd
31	14.2.2024 14:46:20	Hlavně být všeobecně pozitivní. Pak jde vše líp, hlavně studium náročného oboru.
32	14.2.2024 15:43:19	Týmovou prací
33	14.2.2024 15:46:46	Význam svařování v komplexu výroby v tuzemsku a ve světě.
34	15.2.2024 0:05:48	Vlastním příkladem, příkladem bývalých úspěšných studentů, finančním ohodnocením
35	15.2.2024 5:00:32	Demonstraci toho čeho je možné snadno a jednoduše dosáhnout.
36	15.2.2024 6:45:31	Praxí
37	15.2.2024 7:46:26	pozdvihují výhody oboru,
38	15.2.2024 8:16:26	komunikací
39	15.2.2024 8:39:59	Návaznost na možné využití a příležitosti v pracovním životě
40	15.2.2024 9:09:45	příklady z praxe, tvorba vlastních produktů
41	15.2.2024 9:20:45	Seznamování s profesními kolegy, kapacity v oboru
42	15.2.2024 9:24:06	Exkurze, ukázky z praxe
43	15.2.2024 9:29:58	Srdečností, veselou myslí, chválou, pozitivním přístupem
44	15.2.2024 9:38:30	častým vysvětlováním, pro budoucí život
45	15.2.2024 9:59:36	Zkušenosti, zábavná forma,
46	15.2.2024 10:35:13	zkoušíme nové technologie, žáci jsou s lehkým mentálním postižením a bohužel nemůžeme zkoušet všechno, protože něco prostě nezvládnou.
47	15.2.2024 10:40:06	Individuální přístup k žákům, pochvaly
48	15.2.2024 17:50:49	snažím se jim vysvětlit, že člověk s výučním listem není nic míň než např. vysokoškolák, že řemeslo má zlaté dno a že je jen na nich jak vše co se naučili zúročí
49	15.2.2024 18:21:49	příklad
50	16.2.2024 7:13:08	Vlastním přístupem k oboru, dávání možnosti se v něm rozvíjet i ve volném čase.
51	16.2.2024 8:25:59	Svým přístupem k práci, sdílení novinek z oboru
52	16.2.2024 10:32:50	Uvádění příkladů z praxe

53	16.2.2024 14:13:24	konkrétní příklady z praxe, osobní zkušenosti
----	-----------------------	---

OTÁZKA 15:

Respondent	Časová značka/ OTÁZKA		15
1	1.2.2024 14:07:48	Vytváření materiálů / aktivit / her, které zpestřují výuku.	
2	6.2.2024 15:40:38	Křížovky, testy cvičné, praktické ukázky, videa	
3	6.2.2024 16:10:23	Snažím se podle možností využívat moderní techniku pro podporu výuky, snažím se do výuky přinášet novinky z praxe	
4	6.2.2024 19:23:32	Viz předchozí odpovědi.	
5	7.2.2024 9:49:04	užití nových technologií, úkoly k procvičení	
6	7.2.2024 10:50:10	při praktické činnosti se snažím, aby to, co žáci při výcviku vyrobí, byly funkční náhradní díly pro potřeby školy - to co vyrobí, má nějaký smysl	
7	7.2.2024 11:43:07	snažím se, aby měli žáci/studenti souvislosti a viděli (pochopili) jejich uplatnění v praxi	
8	7.2.2024 11:43:56	snaha zaujmout žáky, osvěžení výuky - hry, příklady z praxe	
9	7.2.2024 11:51:39	mezipředmětové vztahy, kvalitní literatura a kvalita poznatků na místo kvantity	
10	7.2.2024 12:05:00	Výukové metody	
11	7.2.2024 12:54:53	Snažím se využívat různé PC programy, poslech podcastů o aktuálním tématu	
12	7.2.2024 15:16:23	zapojování využití zkušeností studentů, práce s chybou, aktuální materiály a možnost si je "ochytat"	
13	7.2.2024 16:45:45	k udržení pozornosti studentů	
14	7.2.2024 17:12:42	Zadáváním úkolů, které mají smysl.	
15	8.2.2024 10:20:23	začleňování podcastů ke specifickým tématům, ukotvení terminologie pomocí pexesa, u určitých témat "dělám" pacienta pro možnost vyzkoušet si interakci	
16	8.2.2024 11:30:26	Zavádění nových výukových metod a technologií do stávajícího kurikula	
17	8.2.2024 18:23:44	Kreslené postupy, PowerPoint prezentace, krátká videa, společně veletrh s mým výkladem i exkurze v závodech	
18	9.2.2024 11:09:33	inovace ve výuce a obnova výukových materiálů, nákup nových pomůcek, tvorba projektů, aktivizující metody	

19	13.2.2024 9:49:31	Návrhy a výroba didaktických pomůcek v současných trendech.
20	13.2.2024 15:10:38	Žáci změnu ocenění, mají chuť pracovat, spolupracovat.
21	13.2.2024 17:35:09	Přebýrají ji i zaměstnanci kuchyně, protože jsem z žáky na odloučeném pracovišti
22	13.2.2024 19:17:36	Příprava žáků na kuchařské soutěže. Snažíme se o moderní vaření ve školní jídelně, aby to nebyla prostě školní jídelna, ale spíše restaurace.
23	14.2.2024 10:04:23	Žáky to více baví a snaží si věci a dovednosti zapamatují
24	14.2.2024 13:33:26	Snažím se držet krok a vše probírám s žáky, zajímá mě jejich názor
25	14.2.2024 13:54:50	.
26	14.2.2024 14:01:46	ruku v ruce s finančními možnostmi školy
27	14.2.2024 14:03:54	Využívání IT a multimédií
28	14.2.2024 14:12:37	studuji nové technologie a také je dělám ve své firmě
29	14.2.2024 14:23:04	interaktivní výukou, exkursemi
30	14.2.2024 14:44:01	nemohu posoudit
31	14.2.2024 14:46:20	xxxx
32	14.2.2024 15:43:19	Na někoho vůbec
33	14.2.2024 15:46:46	Používání nových technologických inovací a pomůcek při výuce (simulátory svařování a podobně)
34	15.2.2024 0:05:48	jak kdy, někdy chrochtám bláhem, jindy minimálně
35	15.2.2024 5:00:32	Nevhodná otázka činnosti jsou plánovány dlouhodobě dopředu v profesi se s nimi počítá
36	15.2.2024 6:45:31	Hodně
37	15.2.2024 7:46:26	neustálá práce v praktické výuce
38	15.2.2024 8:16:26
39	15.2.2024 8:39:59	Předmětové vztahy
40	15.2.2024 9:09:45	používám Corith, kahoot, ... výuka v terénu
41	15.2.2024 9:20:45	...
42	15.2.2024 9:24:06	Jak kdy a jak v čem (zájem a nezájem)

43	15.2.2024 9:29:58	K běžné výuce doplňuji zajímavou výukou, kterou žáci vždy dost ocení
44	15.2.2024 9:38:30	na názorných příkladech
45	15.2.2024 9:59:36	Vytvářením výukového materiálu, zajímavé exkurze
46	15.2.2024 10:35:13	sleduji nové trendy v cukrářské výrobě a snažím se je aplikovat na dílně a ukazovat žákům
47	15.2.2024 10:40:06	Snažím se učivo co nejvíce přiblížit žákům, beru v úvahu individuální schopnosti každého žáka
48	15.2.2024 17:50:49	používání moderních technologií
49	15.2.2024 18:21:49	těžce
50	16.2.2024 7:13:08	Netuším
51	16.2.2024 8:25:59	To musí posoudit Ti, kterých se to týká
52	16.2.2024 10:32:50	Sledováním moderních technologií a trendů
53	16.2.2024 14:13:24	v závislosti na daném učebním oboru

OTÁZKA 16:

Respondent	Časová značka/ OTÁZKA		16
1	1.2.2024 14:07:48	Ano	
2	6.2.2024 15:40:38	Odborné praxe většinou žákům nepřinesou užitek, k ničemu je ve firmě nepustí a žáky to demotivuje.	
3	6.2.2024 16:10:23	Ano, žáci mají možnost vidět jak se to doopravdy dělá	
4	6.2.2024 19:23:32	Rozhodně ano. Je důležité, aby si zkusili reálnou práci v oboru a věděli tak, co je čeká.	
5	7.2.2024 9:49:04	ano	
6	7.2.2024 10:50:10	ano, hrají, ale moc záleží na osobnosti žáka a jeho motivaci - např. jestli si obor vybral sám / je to jeho koníček/, nebo mu byl přidělen rodiči	
7	7.2.2024 11:43:07	ano	
8	7.2.2024 11:43:56	zásadní význam	
9	7.2.2024 11:51:39	Jsou stejně důležité jako teorie. Zásadní roli má přítomnost učitele na praxi.	

10	7.2.2024 12:05:00	Ano
11	7.2.2024 12:54:53	Rozhodně praktická výuka hraje roli v rámci motivace, studenti si dokáží učivo z teorie aktivně aplikovat na různých příkladech v praxi
12	7.2.2024 15:16:23	ano, hraje, hodně záleží na 1.praxi, a poté jeho rozboru, při problému řešit již v průběhu praxe, nečekat na ukončení.
13	7.2.2024 16:45:45	ANO
14	7.2.2024 17:12:42	Souhlasím.
15	8.2.2024 10:20:23	není to tak u všech žáků - zřejmě hraje roli vnitřní motivace
16	8.2.2024 11:30:26	Nehraje dle mě rozhodující roli, ale je nezbytná v rozumném rozsahu (NE duální vzdělávání - ztráta kontroly školy nad vzdělávacím procesem)
17	8.2.2024 18:23:44	Odborný výcvik je zásadní k osvojení si alespoň základních prací a když dojdou do praxe mají na čem stavět a také se ukáží že mají základ na kterém se dá stavět a přizpůsobit si pracovníka dle zaměření firmy.
18	9.2.2024 11:09:33	opačný trend, bohužel mnohokrát student neabsolvuje praxi a nechá si ji pouze "potvrdit" nebo na praxi nezužítkuje vědomosti a je veden k porušování základních principů oboru
19	13.2.2024 9:49:31	Ano, mají.
20	13.2.2024 15:10:38	Určitě. Je s ní velice úzce provázaná.
21	13.2.2024 17:35:09	Ano, pokud mají zájem o zvolený obor
22	13.2.2024 19:17:36	U jisté části žáků toto hraje zásadní roli, zvláště u těch, kteří mají o obor zájem sami již od začátku. Bohužel se mi jeví, že většina to bere něco jako nutné zlo, že musí pracovat a nejsou motivováni sami od sebe, což se definitivně odráží na výsledcích jejich práce.
23	14.2.2024 10:04:23	Doufám, že ano
24	14.2.2024 13:33:26	určitě ano
25	14.2.2024 13:54:50	.
26	14.2.2024 14:01:46	myslím si že hraje hlavní roli
27	14.2.2024 14:03:54	Ano velmi
28	14.2.2024 14:12:37	ne
29	14.2.2024 14:23:04	ano, velmi prospěšné
30	14.2.2024 14:44:01	U každého je to jiné, někdo kdomá zájem se učit a naučit chce a někdo ne

31	14.2.2024 14:46:20	Určitě jsou přínosem.
32	14.2.2024 15:43:19	Ano hrají
33	14.2.2024 15:46:46	Praxe je dost zanedbávána
34	15.2.2024 0:05:48	opět jak kdy
35	15.2.2024 5:00:32	Samozřejmě
36	15.2.2024 6:45:31	Ano hraje
37	15.2.2024 7:46:26	ano
38	15.2.2024 8:16:26	Ano
39	15.2.2024 8:39:59	Ano
40	15.2.2024 9:09:45	částečně
41	15.2.2024 9:20:45	odborná praxe je velmi důležitá
42	15.2.2024 9:24:06	Rozhodě ano
43	15.2.2024 9:29:58	Určitě, velmi záleží jakou tu praxi mají
44	15.2.2024 9:38:30	tak na půl
45	15.2.2024 9:59:36	Ano
46	15.2.2024 10:35:13	nezáleží jen na motivaci ze strany učitele, ať už odborného výcviku nebo teoretického vyučování, také dost záleží na zázemí u nich doma a na celkové sociální situaci.
47	15.2.2024 10:40:06	V každém případě ano
48	15.2.2024 17:50:49	ANO
49	15.2.2024 18:21:49	malou
50	16.2.2024 7:13:08	Určitě ano
51	16.2.2024 8:25:59	Určitě
52	16.2.2024 10:32:50	Ano
53	16.2.2024 14:13:24	Praxe určitě ovlivňuje motivaci žáků, ale stejně tak i přístup učitelů jak praktické tak i teoretické výuky.